

OTDK-dolgozat

2015.

A pénzügy lízing szabályozásának változása

Changes in regulation of financial leasing

Kézirat lezárása: 2014.11.21.

A pénzügy lízing szabályozásának változása

A dolgozatom témájaként a pénzügyi lízing szabályozásának változását választottam, mert véleményem szerint ez a téma aktuális a jogi és gazdasági-számviteli szabályozás területén. A dolgozatom főbb kérdései, hogy hogyan alakul a pénzügyi lízing fogalma a jogi szabályozásban, és ennek hatására mennyire változik meg a gazdasági szerepe, valamint a számviteli elszámolása.

Az alapfelvetésem, hogy az új Polgári Törvénykönyv, amely a 2013. évi V. törvény a pénzügy lízing fogalmát ugyan megadja, tartalommal azonban nem tölti ki. Az új Ptk. nem ad meghatározást például a gazdasági élettartam fogalmára, az értelmezéséhez szükséges a nemzetközi számviteli szabályok (IAS 17) vizsgálata. Ahhoz, hogy egy pénzügyi szolgáltatást minősíteni tudjunk, minden esetben a konkrét szerződést kell értelmeznünk, és ez a feladat ez újabb bizonytalanságot szülhet a gazdasági életben. A jogi környezet változása nem csak az új Ptk.-ban nyilvánul meg, hanem e törvény hatására változik a 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról, valamint a 2000. évi C. törvény a számvitelről vonatkozó részei is.

Amellett, hogy dolgozatomban ismertetem a pénzügy lízing történeti kialakulását, elterjedésének főbb okait, gazdasági jelentőségét a vállalkozások életében akkor és most, valamint a jogi környezet alakulását, célom a pénzügyi lízing gazdasági szempontból történő bemutatása.

A pénzügyi lízing gazdasági szempontból történő vizsgálatához ismertetni kívánom a hazai és nemzetközi számviteli trendeket. A gazdasági életben betöltött szerepét statisztikai adatokkal kívánom bemutatni és jelentőségét az adatokkal alátámasztani.

Changes in regulation of financial leasing

The subject of my thesis is the regulation of financial leasing. According to my opinion this subject is current in the fields of legal and economic-accountancy regulation. The main questions of my thesis are firstly the development of financial leasing definition in legal regulation, secondly as a result of it how economic role and clearing of accounts of financial leasing change.

My fundamental assumption is that the New Civil Code gives the definition of financial leasing but it does not fill in it with content. The New Civil Code does not define eg. the determination of economic lifetime. It is necessary to examine the international accountancy rules (IAS 17) to the interpretation. To describe a supply in every case we have to interpret the concrete contract but this task can cause uncertainty in economic life. The change of legal regulation appears not only in the New Civil Code but as a result of this Code the concerning parts of the Act CCXXXVII of 2013 on Credit Institutions and Financial Enterprises and Act C of 2000 on accounting are also changed.

In my thesis I outline the development of financial leasing historical background, the main reasons of its spread, its economic significance in the life of corporations then and now, furthermore the formation of the legal regulation. The presentation of financial leasing in economic view is also my purpose.

To the examination of the financial leasing in economic view I intend to outline the national. I intend to present the role of the financial leasing in the economic life and to support its significance with the help of statistic datas.

Tartalomjegyzék	
I. BEVEZETÉS	1
II. A PÉNZÜGYI LÍZING TÖRTÉNETI KIALAKULÁSA	3
III. A PÉNZÜGYI LÍZING JOGI SZABÁLYOZÁSA	6
3.1. Történeti előzmények	6
3.2. 1990-es évek törvényei	7
3.3. A pénzügyi lízing fogalma	10
3.4. A Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság javaslata	12
3.5. 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról	14
3.6. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről	15
3.7. A két törvényi fogalom elemzése, összevetése	17
3.8. Devizahitelezés	20
3.9. Összegzés	22
IV. A PÉNZÜGYI LÍZING VIZSGÁLATA SZÁMVITELI SZEMPONTBÓL	23
4.1. A pénzügyi lízing fajtái	23
4.2. A pénzügyi lízing számviteli elszámolása	23
4.2.1. Zárt végű pénzügyi lízing	24
4.2.2. Nyílt végű pénzügyi lízing	30
4.2.3. A pénzügyi lízing zárása	32
4.3. A pénzügyi lízing IAS 17 szerinti elszámolása	34
4.3.1. A pénzügyi lízing megjelenése a lízingbevevőnél	35
4.3.2. A pénzügyi lízing megjelenése a lízingbeadónál	37
4.3.3. Közzétételi kötelezettség	39
4.3.4. A magyar szabályozás és az IAS 17 közötti különbségek	40
4.4. Összegzés	42
V. A PÉNZÜGYI LÍZING PIACI HELYZETÉNEK VIZSGÁLATA	43
5.1. A pénzügyi lízing piaci helyzete 2011-ben	43
5.2. A pénzügyi lízing piaci helyzete 2012-ben	44
5.3. A pénzügyi lízing piaci helyzete 2013-ban	45
5.4. A 3 év megállapításainak összegzése	47
VI. ÖSSZEFOGLALÁS	50
VII. HIVATKOZÁSJEGYZÉK	53
VIII. MELLÉKLET	56

Táblázat- és ábrajegyzék

1. táblázat	19
1. ábra	25
2. ábra	26
3. ábra	28
4. ábra	29
5. ábra	30
6. ábra	31
7. ábra	32
8. ábra	33
9. ábra	37
10. ábra.....	38
2. táblázat	47

I. BEVEZETÉS

A tudományos dolgozatom témájának a pénzügyi lízing szabályozásának változását választottam. Véleményem szerint azért indokolt ezzel a területtel foglalkozni, mert az elmúlt időszakban változott a jogi szabályozása az új Ptk. miatt, amely hatással van a számviteli szabályozására is. A gazdasági megítélése a pénzügyi lízingnek évről évre pozitív irányba változik, növekvő tendenciát mutat az igénybevétele a lízingpiac különböző szegmenseiben.

A dolgozatom kezdő fejezetében a pénzügyi lízing történeti kialakulásával foglalkozom, bemutatásra kerülnek az ügylet időszakos fejlődésének szakaszai. Ebben az értelemben három szakaszból beszélhetünk: a kezdeti időszak, amikor az operatív lízing volt elterjedve; az 1950-es és 1960-as évek időszaka, amikor az USA-ban és Európában megjelenik a pénzügyi lízing, végül a harmadik időszak 1983-tól a nemzetközi egyezményekbe történő meghatározása a nemzetközi pénzügyi lízingnek.

A következő fejezet A pénzügyi lízing jogi szabályozása címet viseli. Ebben a fejezetben először a magyar jogtörténeti előzmények kerülnek bemutatásra, majd a rendszerváltást követő kezdeti időszak. Ebben a részben nagyobb hangsúlyt fektettem a Hitelintézeti és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény, valamint az új Polgári Törvénykönyv alapján a pénzügyi lízing fogalmának részletes bemutatására, ezen kívül a két törvény pénzügyi lízing fogalmát összehasonlítottam, majd a szemléletesség érdekében egy összefoglaló táblázatot készítettem. Ezen kívül még foglalkozom a devizahitelezés problémájával, valamint a kiemelem a legfontosabb jogalkotói megoldásokat.

A dolgozatom következő fejezete A pénzügyi lízing vizsgálata számviteli szempontból. Ebben a részben a pénzügyi lízing számviteli elszámolásával foglalkozom a magyar szabályozás, valamint az IAS 17 standard alapján. Mind a két fél (lízingbeadó és lízingbevevő) szempontjából is bemutatásra kerül az elszámolás, az ábrákkal segítségével igyekeztem átláthatóvá tenni a dolgozatom ezen fejezetét. A fejezet végén összevetésre kerül a két számviteli rendszer, megállapításokat teszek a különbségekre, valamint kifejtem a véleményemet a szükséges intézkedésekről.

A dolgozatban külön fejezetben elemeztem a pénzügyi lízing piaci helyzetét, a 2011-2012-2013-as éveket összevetve. Először külön kerülnek bemutatásra az különböző évek mutatói, lényegesebb változásai, majd a legfontosabb szempontok kiemelésével összefoglaló táblázatot készítettem a három év eredményei alapján, és ezt követően kiemeltem a véleményem szerint lényeges pontokat és taglaltam a változások lehetséges okait.

A dolgozatomban az összefoglaló fejezetben foglalkozom a hipotézis – tézis felállításával. A szabályozás hiányosságaira, valamint a dolgozatban felvetett problémákra 8. pontba szedve állítottam össze az általam javasolt megoldási lehetőségeket. Ezt követően található a hivatkozásjegyzék és a melléklet, amelyben az új Polgári Törvénykönyv pénzügyi lízingszerződésre vonatkozó törvénytövege található.

Tekintettel a dolgozatban kifejtettekre, az általam felállított hipotézis, hogy a jogi és a számviteli szabályozás nincs összhangban. A dolgozatom különböző fejezeteiben is utalni fogok arra, hogy a jogi szabályozáson belül sincs meg az összhang az új Hpt. és az új Ptk. között, valamint, hogy a magyar és a nemzetközi számviteli szabályozás is különbözik.

II. A PÉNZÜGYI LÍZING TÖRTÉNETI KIALAKULÁSA

A lízinghez hasonló ügyletekkel már az ókorban is találkozhatunk, azonban római jogi gyökere biztosan állítható, hogy nincs. A lízing, mint új jelenség megjelenése a XIX.-XX. századra tehető, amikor elismerést nyert a szerződési szabadság elve, amely által az atipikus szerződési formák terjedtek el. Már nem csak a hagyományos szerződési típusokat használhatták a gazdasági szereplők, hanem akár több, különböző szerződési tényezőket vegyítve, újakat hozhattak létre.

Erre az időszakra a fejlődés volt jellemző, nagy léptekkel változik a világ minden szegmense. Felgyorsult a műszaki, technológiai, gazdasági élet, a gazdasági szereplőknek ezáltal több igénye keletkezett. A változó gazdasági kapcsolatok hatására változik a jogi környezet is.

A mai értelemben vett lízing először 1877-ben jelent meg, az amerikai Bell Telephone Company a telefonkészülékeket bérbe adta, nem eladta. Ezt a fajta lízinget gyártói lízingnek is hívhatjuk, mert a jogviszony egyik oldalán a lízingbeadó állt, aki maga a gyártó, és a másik oldalon a lízingbevevő. A lényege az volt, hogy a lízingbeadó maga végezze a karbantartási feladatokat, a szabadalmat megőrizze, valamint így jobban tudta ellenőrizni a készülékek használatát. Mai értelemben véve ezt a lízingügyletet az operatív lízingek közé sorolhatjuk, bár ebben az időszakban még nem számított finanszírozási formának.

A következő időszak, amelyben a lízing iránt megnőtt a kereslet, az az 1950-es és 1960-as évek, Amerikában és Európában. A felgyorsult technológiai változások miatt a vállalatoknak szükséges volt az újabb gépek beszerzése a felzárkózás érdekében. A II. világháborút követő időszakban azonban hiányzott a tőke, valamint a fedezet sem állt a rendelkezésükre a vállalatoknak. Ebben a helyzetben a lízing konstrukciója bizonyult a legjobb megoldásnak. A lízingbeadó beszerzi a lízingtárgyat, majd a tőke és kamatrészek törlesztésével bevételhez jut, a tulajdonjogot viszont az ügylet egész futamideje alatt magánál tartja, ezáltal fedezete is van az ügyletnek. A lízingbevevő gyakorolja a rendelkezési jogosultságokat, a lízingtárgy hasznainak szedésével bevételhez jut, amiből törlesztheti a tőke és kamatrészt, valamint a károk és költségek viselése miatt kénytelen

minden esetben körültekintően eljárni annak érdekében, hogy a lízingtárgy rendeltetésszerűen működjön.

Az első lízingtársaság az USA-ban 1952-ben jelent meg, amelynek neve a United States Leasing Corporation, mely az 1970-es évekig az egyik legnagyobb lízingtársaság, Ford típusú személygépjárművek lízingbeadásával foglalkoztak. Európában amerikai mintára kezdődött meg a lízing elterjedése az 1960-as években, először Németországban, Olaszországban és Franciaországban. Az első lízingtársaság, a Deutsche Leasing GmbH 1962-ben jött létre Németországban. Általában olyan cégek vették igénybe, melyek likviditási problémákkal küzdöttek és a jogi háttér kimunkálásának hiánya miatt volt elterjedt szerződési forma. Az 1970-es évektől indult meg a térhódítása, amivel együtt az igény is megjelent a szabályozására. Szükséges volt olyan szabályok meghozatala, amivel tisztázni tudták, hogy ki jogosult ezzel a tevékenységgel foglalkozni, mik a megfelelési kritériumok, valamint a legfontosabb adózási és számviteli problémákat is meg kellett oldani. A legnehezebb feladat minden országban az volt, hogy eldöntsék szükséges-e a polgári jogi szabályozása. Egyes országok szerint, mivel vegyes jegyeket hordoz magán az ügylet, nincs szükség a lízinget külön szabályozni. Elterjedését az is elősegítette, hogy némely országban adókedvezményeket adtak azoknak, akik a lízingügyletet részesítette előnyben. A Kelet-európai gazdasági berendezkedés miatt ezeken a területeken a lízing nem terjedhetett el.

Ebben az időszakban jött létre a pénzügyi lízing, mint finanszírozási forma. A lízing ezen formájában három alany szerepel: a gyártó, a lízingbeadó és a lízingbevevő. Megjegyzendő, hogy a pénzügyi lízing még nem a bankok pénzügyi tevékenységeinek egyike, hanem azok konkurenciája.

1983-ban került sor a világ első lízingkongresszusának megrendezésére, majd több éves munkát követően a határon átnyúló gazdasági tevékenységek egységes szabályozása érdekében 1988-ban fogadták el az UNIDROIT egyezményt Ottawában, amely a nemzetközi pénzügyi lízingről szól. Az egyezményhez Magyarország is csatlakozott 1996-ban, mely az 1997. évi LXXXVI. törvénnyel hirdették ki. A globalizáció miatt egyre több nemzetközi lízingszervezetek jött létre, pl.: Leaseuropa, Asialease, amelyek célkitűzése a szabályok egységesítése és a részletszabályok kidolgozása.¹

¹ Dr. Varga Nelli: A fogyasztói pénzügyi lízing (PhD értekezés) Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Miskolc, 2009, 12-18. o.

A lízing fejlődésének három, jól elkülöníthető szakasza van. Az első időszakban a kezdetleges formájáról beszélhetünk, amit az akkori gazdasági helyzet befolyásolt. A XIX. század gazdasági piacain kezdetlegesen az új technológiák, igazából nagyobb volumenű finanszírozásra még nem is volt szükség.

A dolgozatomban szempontjából két szakaszt kell kiemelnem, mivel a II. világháborút követő időszakban terjedt el először a pénzügyi lízing, mint finanszírozási forma. Az 1950-es és 1960-as években gazdasági szempontból fellendülés érezhető, a vállalatok beruházási hajlandósága és kedve megnövekedett. Az új technológiák megszületése indokolta a terjeszkedéseket, piacképes csak az a vállalat maradhatott, amelyik lépést tudott ezzel az irammal tartani.

A harmadik szakasz a nemzetközi ügyletek létrejötte és elterjedése miatt volt szükséges. Az országok gazdasága már kilábalta a II. világháború által okozott veszteségekből, a vállalatok már nem érték be az országon belüli gazdasági piaccal, hanem külföldre terjeszkedte. A határon átnyúló tevékenységek megkötése viszonylag egyszerű, azonban jogvita esetén a helyzet tisztázása már nehezebb, a nemzetközi pénzügyi lízing egyezménye is ezen ok miatt született meg.

III. A PÉNZÜGYI LÍZING JOGI SZABÁLYOZÁSA

3.1. Történeti előzmények

Az 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről egyáltalán nem definiálta a lízinget, így a pénzügyi lízinget sem, nem volt egy olyan törvény, amit a pénzügy lízing jogforrásaként említhettünk volna. Jogi szabályozása más jogszabályi rendelkezések útján történt, melyek nem adtak átfogó jellemzést a pénzügyi lízingről, csak a jogszabály témáját tekintve felmerülő kapcsolódási pontok alapján történt a jogintézmény elemeinek megtárgyalása.

A szabályozása először a 66/1970. (XII.31.) PM rendeletben történt meg, ami az állóeszközök feladatszerű bérbeadásáról szólt, amelyben a pénzügyi és számviteli szabályok voltak részletesebben kidolgozva. A lízing, ezen belül a pénzügyi lízing elterjedése a szocialista korban nehézkes volt, mert a termelők bizalmatlanok voltak az új ügylettípusokkal szemben. A következő szabályozásra viszonylag sok időt kellett várni, főleg gazdaságpolitikai változások miatt a következő forrásunk a 8/1992. (III.3.) PM rendelet volt, amely bővítette az alanyi kört és a lízinget kedvezőbbé tette, majd ezen rendelet évenkénti módosításait követően született meg 36/1985. (X.31.) PM rendelet, amely a gépek és a berendezések bérbeadásáról szólt. Ebben a rendeletben a jogalkotó feleknek szélesebb döntési lehetőséget biztosít akként, hogy szabadon állapíthatják meg a lízing díját, valamint a határozott idő eltelte utáni cselekvési típusokat. A fent nevezett PM rendeletekben feltüntetett szabályok polgári jogi kérdéseket kevésbé vagy hiányosan fogalmaztak meg, inkább a pénzügyi számviteli szempontok voltak kiemelkedőek.

Az 1990-es években a lízingügyletek száma emelkedett, népszerű jogintézménnyé vált, az állami tulajdon magánkézbe adásánál, a privatizációs folyamatban volt meghatározó szerepe, mint privatizációs lízing.²

A 2/1990. (I.31.) PM rendelet hatályon kívül helyezte az előző PM rendeletet és lehetőség nyílt olyan lízingügyletek megkötésére, amelyeket prompt lízingeknek nevezhetünk. Lényegét tekintve a lízingbevevő a szerződés megkötésekor kifizeti az ellenérték nagyobb hányadát, majd a szerződési idő rövideje miatt csak néhány lízingdíj

² Barta Judit – Fazekas Judit – Harsányi Gyöngyi – Kovács István – Miskolczi Bodnár Péter – Ujváriné Antal Edit: Kereskedelmi szerződések, Novotni Kiadó, Miskolc, 2009. 181- 182. o.

megfizetése után maradványértéken szerzi meg a dolog tulajdonjogát. A prompt lízing adójogilag kedvezőbb helyzetet teremtett, mint egy adásvétel, vélhetően ezért lett népszerű a jogintézmény.³

3.2. 1990-es évek törvényei

A társasági adóról szóló 1991. évi LXXXVI. törvény volt az első olyan jogszabály, amelyben már találkozhatunk a lízing fogalmával. Ennek keretében a törvény megszünteti a prompt lízingügyletek alkalmazását, mivel a szerződési határidő megszabásával keretet ad a lízingszerződési besorolást illetően, és e rendelkezéssel csak az egy évnél hosszabb szerződést tekinti lízingszerződésnek.

„ 3. § E törvény alkalmazásában

1. lízing: a termék átadása olyan szerződés alapján, amely a termék határozott időre szóló, de legalább 365 napot meghaladó bérletéről azzal a kikötéssel rendelkezik, hogy a bérlő a tulajdonjogot legkésőbb az utolsó bérleti díj kiegyenlítésével, illetőleg a szerződés lejártával megszerzi.”⁴

A társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény már nem használja a lízing fogalmát, csak említést tesz arról, hogy például az adózás területén milyen adókedvezmények vehetők igénybe, ha valamely adózó pénzügyi lízingszerződést köt.⁵

Ezzel ellentétben a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) már nem csak a fogalmát adja meg a pénzügyi lízingnek, hanem hangsúlyozza a legfontosabb elemeit is. A pénzügyi lízinget a pénzügyi szolgáltatások között sorolja fel, majd a 2. számú mellékletben található „Értelmezési rendelkezések I/11. pontjában” ki is fejtí a fogalmat.

„ 11. Pénzügyi lízing: az a tevékenység, amelynek során a lízingbeadó ingatlan vagy ingó dolog tulajdonjogát, illetve vagyoni értékű jogot a lízingbevevő megbízása szerint abból a célból szerzi meg, hogy azt a lízingbevevő határozott idejű használatába adja oly módon, hogy az a lízingbevevő könyveiben kerül kimutatásra. A használatba adással a lízingbevevő
a) viseli a kárveszély átszállásából származó kockázatot,
b) a hasznok szedésére jogosulttá válik,
c) viseli a közvetlen terheket (ideértve a fenntartási és amortizációs költségeket is),

³ http://www.law.klte.hu/jogimuhely/cikk_2009_04_05_varga.pdf (megtekintés dátuma: 2014. 10. 03. 11:45) 6. o.

⁴ 1991. évi LXXXVI. tv. a társasági adóról 3. §

⁵ 1996. évi LXXXI. tv. a társasági adóról és az osztalékadóról 22/A. § (1) bekezdése

d) jogosultságot szerez arra, hogy a szerződésben kikötött időtartam lejártával a lízingdíj teljes tőketörlesztő és kamattörlesztő részének, valamint a szerződésben kikötött maradványérték megfizetésével a dolgon ő vagy az általa megjelölt személy tulajdonjogot szerezzen. Ha a lízingbevevő nem él e jogával, a lízing tárgya visszakérül a lízingbeadó birtokába és könyveibe. A felek a szerződésben kötik ki a lízingdíj tőkerészét - amely a lízingbe adott vagyontárgy, vagyoni értékű jog szerződés szerinti árával azonos -, valamint kamatrészét és a törlesztésének ütemezését. Nem minősül pénzügyi lízingnek az anyavállalat és a leányvállalat közötti lízing, ide nem értve a pénzügyi intézmény által kötött ilyen ügyletet.”⁶

Ahhoz, hogy egy lízingügyletről kétséget kizáróan meg tudjuk állapítani, hogy valóban pénzügyi lízing-e, szükséges, hogy a fent idézett törvényhely összes eleme együttesen valósuljon meg, ellenkező esetben az operatív lízing szabályai fognak érvényesülni, valamint az ügylet már nem a Hpt. hatálya alá tartozik. Ezen felül szükséges, hogy ezt a tevékenységet üzletszerűen folytassa a pénzügyi szolgáltatást végző intézmény, pl.: a hitelintézet, mert ha ez a feltétel nem teljesül, akkor szintén nem a Hpt. hatálya alatt végzett tevékenységről beszélhetünk. Az üzletszerűség megállapításához a törvény megadja a definícióját, ezzel megkönnyítve a tevékenység minősítését.⁷ A pénzügyi lízing üzletszerű végzése engedélyköteles tevékenység, amit az MNB engedélyez, ellenőriz és adott esetben az engedélyt vissza is vonja, továbbá az engedélyezésről értesíti a Felügyeletet, aki nyilvántartásba veszi a jogi személyt.⁸⁹

A számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény kezdeti formájában nem találhatjuk meg a pénzügyi lízing fogalmát, azonban többszöri módosítást követően a törvényhozó elfogadta a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény módosításáról szóló 1996. évi CXV. törvényt, amelyben már megtalálhatjuk a definíciót, valamint az elszámolására vonatkozó rendelkezéseket az 1. számú melléklet 16. és 17. pontjában.

„16. Pénzügyi lízing esetén a lízingbe adónál a követelések közé kell felvenni a lízingszerződés tárgyát képező, a lízingbe vevő részére beszerzett és a lízingbe vevő könyveibe beruházásként elszámolandó eszközöknek a lízingbe adó által a lízingbe vevő felé számlázott, a fizetendő általános forgalmi adót nem tartalmazó összegét, illetve az eladó által a lízingbe vevő felé számlázott, a lízingbe adó által pénzügyileg rendezett, előzetesen felszámított - levonható - általános forgalmi adót nem tartalmazó összegét. Az

⁶ 1996. évi CXII. tv. 2. számú melléklet, Értelmező rendelkezések, 11. pont

⁷ 1996. évi CXII. tv. 2. számú melléklet, Egyéb rendelkezések, III/22. pont 22. *Üzletszerű tevékenység: az ellenérték fejében nyereség, illetve vagyonszerzés végett - előre egyedileg meg nem határozott ügyletek megkötésére irányuló - rendszeresen folytatott gazdasági tevékenység.*

⁸ 1996. évi CXII. tv. 3. §. (3), (6), (7) bekezdések alapján

⁹ 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében a hatályos szabályozás szerint a Felügyelet szerepét 2013. október 1-jétől a Magyar Nemzeti Bank látja el, a PSZÁF beolvadt a Magyar Nemzeti Bank szervezetrendszerébe

így felvett követelések összegét a megfizetett lízingdíjnak a lízingszerződésben meghatározott összegével csökkentetten kell a mérlegbe beállítani. A pénzügyi lízinggel kapcsolatos követelések összege nem foglalja magában az ezen követelés után felszámított kamat összegét.

17. Pénzügyi lízing esetén a lízingbe vevőnél a kötelezettségek közé kell felvenni a lízingbe vett, beruházásként elszámolt eszközöknek a lízingbe adó (helyette az eladó) által számlázott, az előzetesen felszámított - levonható - általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenértékét. Az így felvett kötelezettségek összegét a megfizetett lízingdíjnak a lízingszerződésben meghatározott összegével csökkentetten kell a mérlegbe beállítani. A pénzügyi lízinggel kapcsolatos kötelezettségek összege nem foglalja magában a pénzügyi lízinggel kapcsolatosan fizetendő kamat összegét.”¹⁰

Mind a két törvény 1997. január 1. napján lépett hatályba, és mint látható a két fogalmi meghatározás eltérő rendelkezéseket alkalmaznak, egymással nincsenek összhangban, mert a számviteli törvény módosítása a könyvekben való megjelenítés főbb szabályait tartalmazza, míg a Hpt.-ben a pénzügyi lízing jogi aspektusból való megközelítése található. A számviteli törvény módosítása olyan elszámolási kötelezettséget ró a felekre, amely nem csak a pénzügy lízing használata esetén szükséges, hanem abban az esetben is, ha a szerződés tartalmilag megfelel vagy hasonló a pénzügyi lízinghez. Ha az egyik fél a tevékenységét üzletszerűen végzi, mindenképpen a Hpt. hatálya alá fog már tartozni, azonban az üzletszerűség meghatározása nehézkes. Az adózás szabályai is bonyolultabbá váltak, ugyanis az addig használatos gyors értékcsökkenési leírást a lízingbeadó már nem alkalmazhatta, valamint a lízingbevevő esetén sincs lehetőség a ráfordítás gyors elszámolására. Az ÁFA kötelezettség is szigorodott azáltal, hogy birtokba adáskor szükséges volt az ÁFA megfizetése, valamint ezen kötelezettség bonyolulttá vált a tőke- és kamatrészre jutó ÁFA kötelező megosztása miatt.¹¹

A pénzügyi lízing jogi szabályozása fejezetben, - az időrendiséget megtartva - említést kell tennünk a 2000. évi C. törvényről, ami a számvitel, valamint számviteli módszerek jogi környezetét adja meg. A következő fejezetben kerül részletesebb bemutatásra a pénzügyi lízing számviteli szabályozása, ebben a fejezetben csak a fogalom miatt tesztek kitekintést, ugyanis a törvény „Értelmező rendelkezések, fogalmak rész” keretében meghatározza a pénzügyi lízing fogalmát, mely szerint: „*pénzügyi lízing*: a Polgári Törvénykönyv szerinti pénzügyi lízingszerződés alapján létrejött ügylet”. Ezt a

¹⁰1996. évi CXV. törvény a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény módosításáról

¹¹ Deák Dániel: A pénzügyi lízing elszámolása, Gazdaság és Jog, 1997/9., 1313-1315. o.

rendelkezést megállapította: 2013. évi CCLII. törvény 150. § (1) és hatályos: 2014. III. 15-től.¹²

A T/1705. számú törvényjavaslat VIII. fejezetében lévő számvitelt érintő módosítások között szerepel a pénzügyi lízinggel kapcsolatos javaslat is. Az indoklás szerint a módosítás a számviteli elszámolás tisztázása érdekében szükséges.¹³ A törvényjavaslat elfogadását követően született meg a 2014.évi LXXIV. törvény¹⁴, mely rendelkezése szerint „*pénzügyi lízing: a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény szerinti pénzügyi lízingszerződés alapján létrejött ügylet, ideértve azt is, ha az az anyavállalat és a leányvállalata között jött létre;”*. A rendelkezés módosította a 2000. évi C. törvény 3. § (8) bekezdés 13. pontját az előbbieket szerint, amely 2015. január 1-jétől hatályos. Először a 2015. évben induló üzleti évről készített beszámolóra kell alkalmazni, a 2014. év vonatkozásában készített beszámoló esetén csak lehetséges az alkalmazása.¹⁵

3.3. A pénzügyi lízing fogalma

A pénzügyi lízing fogalmára sok definíciót találhatunk a szakirodalomban. Közgazdasági szempontból az alábbi definíciót emelném ki a pénzügyi lízingről: „*olyan eszközalapú finanszírozási forma, üzletszerűen végzett pénzügyi szolgáltatás (kockázat vállalással járó speciális bérlet, üzleti megállapodás), amelynek során a lízingbeadó a lízingbevevő megbízásából (igényeinek megfelelően) a lízingtárgyat (ingatlant vagy ingó dolgot, szellemi terméket, vagyoni értékű jogot) azért szerzi be, hogy azt a lízingbevevőnek határozott időre használatába adja lízingdíj megfizetése mellett (tőkerész+kamat) úgy, hogy a lízingtárgy (a lízingelt eszköz) a lízingbeadás pillanatában a lízingbevevő könyveibe kerül, vagyis ő amortizálja.*”¹⁶

A jogi szakirodalomban leginkább ez a fogalom meghatározás terjedt el a pénzügyi lízingre: „*... szerződés értelmében a lízingbe adó a lízingbe vevő igényei szerint beszerzett és a lízingbe adó tulajdonát képező eszközt lízingdíj ellenében, a szerződésben rögzített időtartamra a lízingbe vevő használatába, birtokába adja azzal, hogy a lízingbe vevőt*

¹² 2000. évi C. tv. a számvitelről 3.§. (8) bekezdés. 13. pont

¹³ <http://www.parlament.hu/irom40/01705/01705.pdf> (megtekintés dátuma: 2014. 10. 24. 8:00) 237. o.

¹⁴ Az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. tv. módosításáról

¹⁵ 2000. évi C. tv. 177. § (39) és (40) bekezdés

¹⁶ Adorján – Lukács – Róth – Veit: Számvitel speciális kérdései 2010, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., Budapest, 2010, 189. o. 3 bekezdés, 1-7. sor

terheli a használatából következően minden költség és kockázat, a lízingbe vevő jogosul a hasznok szedésére, a szerződés időtartamának végén a lízingelt eszköz tulajdonjogát a lízingbe vevő vagy az általa megjelölt megszerzi (vagy megszerezheti), a maradványérték megfizetésével vagy anélkül, illetve a lízingbe vevőt elővételi jog illeti meg, a lízingbe vevő azonban ezen jogairól a szerződés megszűnése előtt le is mondhat.”¹⁷

A két fogalmi meghatározás közül az első közgazdasági szemléletű, míg a második jogi szempontból foglalja össze a pénzügyi lízing legfontosabb elemeit. Mindkét fogalomban meghatározásra kerülnek az ügylet főbb kritériumai. Mivel maga a pénzügyi lízing speciális jogintézmény, az ügylet létrejöttéhez szükséges szerződés atipikus és vegyes jellegű, amely magában hordozza az adásvétel - azon belül is annak egyik speciális esetét, a részletre vételt -, valamint a bérlet és a hitelviszony egyes jegyeit.

A pénzügyi lízing:

- adásvétel, vagyis részletre vétel, mert a lízingtárgy értéke fogja meghatározni a lízingdíj mértékét, a lízingdíjak összessége pedig megegyezik a lízingtárgy értékével, és annak időszakos fizetése a felek által meghatározott kikötött későbbi időpontban történik, azaz több részletben kerül kifizetésre, majd a jogviszony végén a vevő tulajdonába kerül az adott dolog, ha a megállapodásban a felek ekként rendelkeztek.

- bérlet, mert a lízingbeadó használatba adja, a lízingbevevő pedig használatba veszi az adott dolgot, ezzel a lízingbevevő fogja gyakorolni a használatból adódó jogokat, például használati jog, hasznok szedésének jog, míg a lízingbeadónál marad a tulajdonjog.

- hitelezés, mert a lízingbevevő nem tudja teljesíteni a lízingtárgy megszerzéséhez szükséges feltételeket az adott időpontban, ezért a lízingbeadó a lízingvevő igényeinek megfelelően beszerzi a lízingtárgyat és használatába adja a lízingdíj (tőke+kamat) megfizetése ellenében, azaz előre finanszírozza számára.

A pénzügyi lízing esetén lízingbeadó csak pénzügyi vállalkozás lehet, lízingbevevő bárki lehet, természetes személy és jogi személy egyaránt. Maga a lízingelt eszköz tárgyi eszköz (ingatlan, berendezés) vagy immateriális jószág, vagyis vagyon értékű jog is lehet. A tulajdonjog a jogviszony egésze alatt a lízingbeadót illeti meg, majd a jogviszony végén a lízingvevőhöz kerül maradványérték megfizetése ellenében a felek megállapodása

¹⁷ Barta Judit – Fazekas Judit – Harsányi Gyöngyi – Kovács István – Miskolczi Bodnár Péter – Ujváriné Antal Edit: i.m. 187. o. 6. bekezdés, 1-11. sor

alapján, vagy a lízingtárgy visszakerül a lízingbeadóhoz. A lízingbevevőt terheli a jogviszony alatt a kockázat, kár és költségek viselése, azonban ennek kompenzálására nála marad a hasznok szedésének joga. A lízingdíj meghatározásakor figyelembe veszik a lízingtárgy értékét, ennek megfelelően kerül meghatározásra a tőkerész, ezzel ellentétben azonban a kamatot a pénzügyi vállalkozás határozza meg, mint használathoz kapcsolódó díj. Maga a jogviszony minden esetben határozott időre szól. A pénzügyi lízingszerződésnek minden esetben tartalmaznia kell a felek jogait és kötelezettségeit.¹⁸ Abban az esetben, ha a dolog a jogviszony megszűnése előtt megsemmisül, akkor a lízingbevevőnek megmarad a fizetési kötelezettsége, de átalakul egyösszegű fizetési kötelezettséggé.¹⁹

A szavatossági jogok esetében érdekes kérdés, hogy kinek van igényérvényesítése jogosultsága. Mivel általánosságban az az elterjedt gyakorlat, hogy a lízingbeadó a szállítóval köt egy adásvételi szerződést, amelyben megszerzi a lízingbevevő igényeinek megfelelő lízingtárgyat, majd egy másik szerződést is köt, amelynek során a lízing tárgy a lízingszerződés keretein belül kerül a használatába. Ennek megfelelően kellékszavatossági igénye a lízingbeadónak lehet a szállítóval szemben, és a lízingbevevőnek a lízingbeadóval szemben. Az érvényesítés lehetetlensége, valamint a helyzet bonyolultsága miatt a hazai szerződéses gyakorlat egy törvényi vélelmet állít fel, mely az engedmény szabályához hasonló. Ennek értelmében a lízingbevevőt úgy kell tekinteni, mintha maga is az adásvételi szerződés alanya lenne, tehát, mint szerződő fél maga is érvényesítheti a kellékszavatossági igényeit a szállítóval szemben.²⁰

3.4. A Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság javaslata

A Polgári Jogi Kodifikációs Szerkesztőbizottság 2011. december 6. napján fogadta el az új Polgári Törvénykönyv megalkotására vonatkozó javaslatot, melyet a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium 2012. márciusában bocsátott vitára. Ez a Javaslat eltéréseket tartalmaz az új Ptk. normaszövegéhez képest, a jogalkotó azt a Kötelmi Jog Könyvben helyezte el, a Hitel- és számlajogviszonyok körében.

¹⁸ Adorján – Lukács – Róth – Veit: i. m. 189-191. o.

¹⁹ Barta Judit – Fazekas Judit – Harsányi Gyöngyi – Kovács István – Miskolczi Bodnár Péter – Ujváriné Antal Edit: i.m. 189. o.

²⁰ Ádám Attila – Sulyok Tamás: A lízingszerződés egyes kérdései A kellékszavatosság, Bankszemle, 1997/8., 59-62. o.

A lízingszerződés fogalmának meghatározásánál abból indultak ki, hogy a lízingtárgy már a lízingbeadó tulajdonában van, valamint két lényeges lehetőséget fogalmaz meg, hogy mit is tekint pénzügyi lízingnek. Az első esetben, akkor tekinthető lízingnek egy jogügylet, ha a lízingtárgyat a teljes hasznos élettartam alatt jogosult használni a lízingbevevő, azonban a hasznos élettartam fogalmát a javaslat nem határozza meg. A másik esetben a javaslat szerint a lízingbevevő nem használja a teljes, hasznos élettartam alatt a dolgot, azonban a jogviszony megszűnésével a tulajdonjogot megszerezheti ellenérték nélkül vagy a forgalmi értéknél alacsonyabb áron. Ebben az esetben is a problémát egy fogalom meghatározása fogja okozni, nem tudjuk, hogy mit tekinthetünk forgalmi értéknek pontosan.

A következő nagyon fontos újítás a nyilvántartási kötelezettség bevezetése. Ennek értelmében a lízingbeadó tulajdonjogát csak akkor ismerik el, ha a szerződés megkötésekor a telekkönyvbe, zálogjogi nyilvántartásba vagy más megfelelő lajstromba azt bejegyzik. A Javaslatban nem határozták meg, hogy ki köteles nyilvántartásba vetetni a tulajdonjogot, ki viseli ennek költségeit, azonban a nagyobb problémát inkább az okozza, hogy a nyilvántartásba vételi eljárás hosszabb időt (általában 8 napot) vesz igénybe, így lehetetlen a szerződés megkötésekor rögtön bejegyeztetni.

A szavatosság kérdését már említettem, azonban a Javaslat konstrukciójában két megközelítés lehetséges, azaz a lízingbeadó közreműködött az eladó vagy dolog kiválasztásában vagy sem. Ha közreműködött, abban az esetben terheli a lízingbeadót a kellék- és jogszavatosság a lízingbevevő felé, azzal a kitéttel, hogy kicserélést nem követelhet, valamint elállás helyett azonnali hatályú felmondási jog illeti meg. A másik esetben a lízingbeadó és a lízingbevevő egyetemlegesen gyakorolhatják a szavatossági jogaikat a dolog eladójával szemben.

A felek egyéb jogaiban és kötelezettségeiben nem találkozhatunk nagyobb változtatásokkal, mint ami a gyakorlatban elterjedt. A Javaslat nem említi azt a lehetőséget, amikor a lízingbevevő harmadik felet jelöl meg a tulajdonjog megszerzésének jogosultjaként, valamint a dolog esetleges elpusztulása, vagy megsemmisülése esetén milyen elszámolási irányokat vehetnek igénybe a felek.²¹

²¹ Varga Nelli: A pénzügyi lízingszerződés az új Ptk.-ban, Gazdaság és Jog, 2013/10., 21-23. o.

3.5. 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról

A 2008. évi pénzügyi válságot követően számos törvényt hozott a jogalkotó, amelyben az állampolgárok, gazdasági szereplők jogi védelme volt a fő cél, ennek következtében szabályozták újra a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényt. Az új szabályozás létrehozása a nemzetközi és uniós irányelvek, iránymutatások miatt is szükségesek. A hitelintézetekre vonatkozólag a nemzetközi jogi környezetben 1987-ben jelenik meg az egységes szabályozás gondolata a folyamatos változásoknak köszönhetően, amely a gazdasági élet területén mutatkozott meg leginkább, mivel a nemzetközi, európai és a hazai szabályozás modern, gyakorlatias megközelítésből történő megreformálása a fő cél. A 2013. évi Hpt. törvényt már a Bázeli III. ajánlás és az Európai Unió irányelvei, a CRD/CRR-nek megfelelően hozták létre. Mindegyik dokumentum részletezi, hogy egy hitelintézetnek milyen működési elvek mentén kell tevékenykedniük; mi a velük szemben elvárt tőke megfelelés; hogy alakul a kockázat/kockázatkezelés kérdése és mely likviditási mutatók vizsgálata fontos. A törvény eleget téve a nemzetközi, európai elvárásoknak, ezen kereteken belül született meg.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény nem változtatja meg a pénzügyi lízing fogalmát,²² ugyanúgy a pénzügyi szolgáltatások körébe sorolja,²³ azonban bevezet egy újabb fogalmat a lakáscélú pénzügyi lízingszerződést, amely olyan pénzügyi lízingszerződés, amelyben a felek által okiratban rögzített cél lakóingatlan tulajdonjogának harmadik személy eladótól történő, lízingbevevő általi megszerzése.²⁴ Véleményem szerint a fogalom bevezetésével konkretizálni szeretnék volna a lakossági pénzügyi lízingszerződés fogalmát, hogy kik között és milyen célból jön létre, valamint, hogy a lízingtárgyat nem vállalkozás, hanem a lakosság valamely tagja használja lakhatás céljából.

²² 2013. évi CCXXXVII. tv. a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról, Értelmező rendelkezések, 6.§. (1) 89. pont

²³ 2013. évi CCXXXVII. tv. 3.§ (1) c) pont

²⁴ 2013. évi CCXXXVII. tv., Értelmező rendelkezések, 6. § (1) 77. pont

3.6. 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

A 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.) alapjaiban változtatja meg a pénzügyi lízing szabályozását, ugyanis fogalmat ad arra vonatkozólag, és az alapvető vagy éppen bonyolultabb szabályokat tisztázza. Magát a fogalmat az eddigiekben csak a szakirodalom taglalta, az igény a törvényi szabályozás bevezetésére régre vezethető vissza. A pénzügy lízingszerződéssel a Hatodik Könyv, Kötelmi Jog rész, XX. cím alatt található Hitel- és számlaszerződések, LIX. Fejezete foglalkozik a 6:409.§-6:415.§ között. (1. számú melléklet)

A fogalom szerint három esetben valósulhat meg a pénzügy lízingszerződéssé való minősítés: ha a lízingbevevő a lízingtárgyat a gazdasági élettartamot elérő vagy azt meghaladó ideig használja, vagy a szerződés megszűnésekor ellenérték nélkül vagy a piaci értéknél alacsonyabb áron szerzi meg a tulajdonjogot a lízingbevevő, vagy ha a lízingdíjak összege eléri vagy meghaladja a lízingtárgy szerződéskötés kori piaci értékét. Ennek értelmében láthatjuk, hogy a minősítés szempontjából nincs könnyebb dolga a jogalkalmazónak, ugyanis elég egy feltételnek teljesülnie a három közül annak érdekében, hogy megvalósuljon az pénzügyi lízingügylet, és a különböző fogalmak (pl.: gazdasági élettartam, piaci érték) sincsenek meghatározva. Az eddig használatos szabályok nem változtak, ugyanúgy a lízingtárgy a lízingbeadó tulajdonában áll, amely lehet dolog vagy vagyon értékű jog, amelyet a lízingbevevő köteles átvenni használatra, valamint lízingdíjat fizetni.

A Szakértői Javaslatban részben ismertetett nyilvántartásba-vételi kötelezettség nem változott, a szabály ugyanúgy megmaradt, azonban sokkal egyértelműbbek a rendelkezések. A jogalkotó az alapján is különbséget tesz, hogy ingatlan vagy ingó dologról, vagy arra vonatkozó jogról van-e szó. Mindkét esetben a lízingbeadónak kell gondoskodnia a nyilvántartásba vételről, amelyben szerepeltetni kell a lízingbeadás tényét és a lízingbevevő személyét. Ingatlan esetén azt az ingatlan-nyilvántartásba kell bevezetni, kitétel, hogy a bejegyzésnek a birtokba adásig meg kell valósulnia. Az ingó dolog, vagy arra vonatkozó jog esetén a hitelbiztosítéki nyilvántartásba kell bejegyeztetni. Speciális szabály, hogy ingó dolog esetén, ha a tulajdonjog közhiteles nyilvántartásba van bejegyezve és az elzálogosítást a jogszabály megfelelő lajstromozásba való bejegyezéshez köti, akkor szükséges a lízingbeadás tényét és lízingbevevő személyét a megfelelő lajstromba bejegyeztetni. A nyilvántartásba-vételi kötelezettség elmulasztása a következő

jogkövetkezményeket vonja maga után: ha a lízingbevevőtől harmadik személy jóhiszeműen és ellenérték fejében szerzi meg a lízingtárgyat, akkor az átruházással megszerzi a lízingtárgy tulajdonjogát, valamint a lízingbevevő megszerzi a zálogjogot.

A szavatossági igények tekintetében jogszatatosság terheli a lízingbeadót a lízingbevevővel szemben, amely azt jelenti, hogy harmadik félnek nincs olyan joga az adott lízingtárgyon, amellyel a használatot korlátozná vagy megakadályozná. A kellékszavatosság kérdése ennél sokkal bonyolultabb. Általánosságban a lízingbevevőt illeti meg a kijavítás és kicserélés joga a kellékszavatosság kötelezettjével szemben (szállítási szerződés, adásvétel esetén eladó), mint a lízingbeadó képviselője, az árleszállítás és elállás jogosultságát azonban a lízingbeadó köteles érvényesíteni. Abban az esetben, ha a kijavítás vagy kicserélés nem valósul meg, a lízingbevevő köteles erről értesíteni a lízingbeadót, vagy arról is, ha elállásnak vagy árleszállításnak van helye. Speciális az a helyzet, amikor a lízingbeadót terheli kellékszavatosság. Ez akkor állhat elő, ha részt vett a lízingtárgy kiválasztásában, vagy ha erről lemondott a lízingbevevő hozzájárulása nélkül, ebben az esetben a lízingbevevőt az elállás joga helyett a felmondás illeti meg, valamint kicserélést nem kérhet.

A pénzügyi lízing esetén is szót kell ejteni, a hasznok, terhek, költségek, kárveszély, valamint a használat kérdéséről. A lízingbevevő lesz az a személy, aki szedheti a lízingtárgy hasznait, viseli az azzal kapcsolatos terheket és költségeket, és az olyan kárt, amelyet senki más nem köteles megtéríteni. A használat és átruházás esetén a bérleti szerződés szabályait kell alkalmazni, a törvény ezzel is mutatja a hasonlóságot a két jogintézmény között.

A lízingbevevő a lízingtárgy használatát csak a lízingbeadó hozzájárulásával engedheti át. Ha az engedélyt megkapta, abban az esetben a károkért úgy felel, mintha maga használta volna, ellenkező esetben azon károkért is felel, amely az átengedés nélkül nem következett volna be. A lízingtárgy tulajdonjogát, vagy ha valamilyen jogról van szó, akkor annak megszerzésének jogosultságát a lízingbevevő bármely harmadik személynek átengedheti, nem szükséges a lízingbeadó hozzájárulása.

A lízingdíj esetén a törvény nem határoz meg kiszámítási módszereket, csak a meghatározott időnkénti fizetést emeli ki. A lízingdíjat abban az esetben nem kell megfizetnie a lízingbevevőnek, ha saját érdekkörén kívül felmerült ok miatt esik ki a használatból.

A pénzügyi lízingszerződés felmondása mind a két fél részéről indokolt lehet adott esetben. A lízingbeadó ezen jogosultsága szélesebb, a törvény a)-e) pontig határozza meg, hogy mely lízingbevevői magatartás adhat okot a felmondásra. A lízingbevevő csak abban az esetben mondhatja fel a szerződést, ha a lízingbeadó a szavatossági elállási jogának érvényesítésére vonatkozó kötelezettségnek nem tett eleget. Felmondás esetén szükséges az elszámolás, amely a zálogjog érvényesítésére vonatkozó szabályok szerint történik, azonban ez a módszert csak a lízingbeadói felmondás esetén lehetséges.²⁵

A Ptk. hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló törvény²⁶ 1. §-a kimondja, hogy ezeket a rendelkezéseket csak a törvény hatálybalépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megtett jognyilatkozatokra kell alkalmazni.

3.7. A két törvényi fogalom elemzése, összevetése

A napjainkban hatályos új Hpt. és új Ptk. pénzügyi lízingre vonatkozó rendelkezései eltérnek egymástól. A fentiekben kifejtettekben látható, hogy mindkét törvényben másként közelítették meg a fogalom tisztázásának kérdését. Az új Hpt. átvette az előző törvény pénzügyi lízing fogalmát, részletesebb rendelkezéseket nem tartalmaz, míg az új Ptk. a régi fogalomhoz képest hatalmas újítást vezetett be, mert megadja azt, valamint a szerződés némely szabályait részletezi is. A pénzügyi lízingre vonatkozó rendelkezések bevezetésének célja az lett volna, hogy a fennálló gazdasági és társadalmi helyzetben egy szilárd, mindenre kiterjedő jogi normaszöveget alkossanak, azonban véleményem szerint ez nem valósult meg teljes mértékben.

Már a Ptk.-beli fogalom is gyakorlati, valamint értelmezési problémákat okozhat. A gyakorlatban több lízingszerződési típus alakult ki, amelyek főleg a gazdasági célok szerint specifikálódtak, ezzel szemben a Ptk. csak a pénzügyi lízingszerződéssel foglalkozik. A legelterjedtebb lízingtípusok egyértelműen a pénzügyi lízing és az operatív lízing. Vannak bizonyos álláspontok, mely szerint azért csak ezeket a szerződéstípusokat kellett kiemelni, mert meghatározó gazdasági tartalmuk miatt jól elkülöníthető, sajátos finanszírozási funkciót látnak el. Ez azonban az operatív lízingről már kevésbé mondható el, mert sok

²⁵ 2013. évi V. tv. a Polgári Törvénykönyvről LIX. Fejezet 6:409.§-6:415.§

²⁶ 2013. évi CLXXVII. tv.

hasonlóságot mutat a bérleti szerződéssel, valamint szükséges volt a két lízingtípust is elkülöníteni.²⁷

A Ptk. fogalom szerint három, vagylagos esetben valósulhat meg a pénzügyi lízingszerződés, azonban ez gyakorlati problémákat okozhat, mert egy régi, operatív lízingszerződés ez alapján át lehet minősíteni, és így már más jogkövetkezményekkel járhat, például az adózás területén vagy a könyvelés szempontjából.²⁸

A törvény abból az élethelyzetből indul ki, amikor már a lízingbeadó tulajdonában van a dolog, azonban a gyakorlatban kialakult szokás, hogy a lízingbevevő határozza meg pontosan a dolog specifikumait, és ez alapján történik a lízingbeadó tulajdonszerzése. A törvény nem ad meghatározást a gazdasági élettartam fogalmára és a szerződéskötés kori piaci értéknél jelentősen alacsonyabb árra sem, valamint a lízingdíjak összeg alatt nem tisztázott, hogy nem matematikai értelemben kell használnunk, hanem hogy a lízingdíjak jelenkori értékének összege eléri-e a szerződéskötés kori piaci értéket. Egyetértek Varga Nelli azon álláspontjával, hogy ez minden egyes esetben nehézséget fog okozni, és esetleges peres eljárásokban szükséges a szakértő bevonása, amely újabb költségeket eredményez.²⁹

A nyilvántartásba-vételi kötelezettséget, a szavatossági igényeket és a szerződés felmondását az új Hpt. nem említi, a hasznok, terhek, költségek, kárveszély viselésének szabályai mindkét törvényben megegyeznek, tehát a lízingbevevő a jogosult vagy kötelezett, valamint a Hpt.-ban is van rendelkezés a harmadik fél általi tulajdonszerzésre. A lízingdíj meghatározására az új Ptk.-ban nincs rendelkezés, csak a meghatározott időszakonkénti fizetés fogalmazza meg, azonban a Hpt. kiemeli, hogy a felek a szerződésükben kikötik a tőkerészt, és a kamatrészt, valamint itt is megemlítik a törlesztés ütemezésének fontosságát. A tőkerész meghatározása a lízingtárgy értékével azonos. A Ptk.-ban említett saját érdekkörén kívül felmerült ok miatti nemfizetést véleményem szerint minimum egy példálózó felsorolással ki kellett volna egészíteni az új Ptk. indokolásában. Egyik törvény sem rendelkezik a szerződés idő előtti megszűnését követő elszámolási helyzetről. Ha a lízingtárgy megsemmisül, elpusztul, megrongálódik vagy ellopják, akkor

²⁷ <http://www.jogiforum.hu/hirek/31670> (megtekintés dátuma: 2014. 09.25. 7:00)

²⁸ <http://www.vg.hu/gazdasag/adozas/sok-vallalkozasnak-okozhat-fejfajast-hogy-a-ptk-ujraertelmezte-a-penzugyi-lizing-fogalmat-425663> (megtekintés dátuma: 2014.09.25. 8:00)

²⁹ Varga Nelli: i.m., 2013/10.,23. o.

a lízingbevevőnek egyösszegű fizetési kötelezettsége keletkezik a lízingbeadóval szemben, ezt a helyzetet általában az általános szerződési feltételek vagy a bírói gyakorlat rendezi.

Egy ügylet minősítésénél problémát okozhat, hogy mely jogszabályi előírást kell alkalmazni. A probléma megoldását véleményem szerint a gyakorlat fogja oly módon kialakítani, hogy a Hpt. szabályai lesznek elsősorban az irányadóak, mivel a pénzügyi lízing csak engedéllyel végezhető tevékenység, és a részletszabályok alkalmazása esetén nyúlnak majd a Ptk. rendelkezéseihez. Ezt olyan jogelv alkalmazása is alátámaszthatja, mint a *lex specialis derogat legi generali*, amely azt jelenti, hogy a speciális jogszabály lerontja az általánost. Esetünkben azt általános szabály a Ptk., a speciális a Hpt..³⁰

A két törvény legfőbb rendelkezéseinek összevetése

1. táblázat

<i>Megnevezés</i>	<i>Hpt.</i>	<i>Ptk.</i>
<i>Fogalom</i>	előző Hpt. fogalmának átvétele	megadja a pénzügyi lízing fogalmát
<i>Nyilvántartásba-vételi kötelezettség</i>	nem említi	lízingbeadó kötelezettsége, elmaradása esetén további jogkövetkezmények
<i>Szavatossági igények érvényesítése</i>	nem említi	- jogszavatosság terheli a lízingbeadót; - kellékszavatosság a szállítót terheli, speciális helyzetben a lízingbeadót
<i>Szerződés felmondása</i>	nem említi	mindkét fél esetén lehetséges
<i>Hasznok, terhek, költségek, kárveszély viselése</i>	lízingbevevő a jogosult/kötelezett	lízingbevevő a jogosult/kötelezett
<i>Harmadik fél általi tulajdonszerzés</i>	említi	említi
<i>Lízingdíj</i>	felek szerződésükben határozzák meg a tőke- és kamatrészt	nincs meghatározva
<i>Szerződés megszűnését követő elszámolási helyzet</i>	nem említi	nem említi

Forrás: a dolgozat A két törvényi fogalom elemzése, összevetése részben megállapítottak alapján saját készítés

³⁰ <http://ado.hu/rovatok/szamvitel/a-lizing-szabalyozasa-az-uj-ptk-ban> (megtekintés dátuma:2014.09.25.6.00)

3.8. Devizahitelezés

A dolgozatom témájához elengedhetetlen megemlíteni a devizahitelezéssel kapcsolatos jogalkotói döntéseket és az ehhez kapcsolódó törvényi megállapításokat. A devizahitelekkel kapcsolatos problémák felmerülése a pénzügyi válság időszakához kapcsolható, mivel a forint leértékelődése miatt a törlesztő részletek mértéke megemelkedett. A devizahitelezés elterjedésének kezdeti időszakában a lakosság a hitelezés előnyeit tapasztalhatta, mert a lakosság, mint fogyasztó, sokkal hitelképesebbnek minősültek, hiába nem számítottak annak. A devizaadósok sajnálatos módon nem jártak el elég körültekintően, valamint nem kaptak megfelelő tájékoztatást arról, hogy milyen árfolyam kockázatok is rejlenek az ügyletben.³¹ A dolgozatom véleményem szerint nem kívánja meg a részletesebb elemzést a devizahitelezés problémájáról, azonban ez kihatással van a jogi háttérre.

A pénzügyi lízing is egy fogyasztói szerződés, ugyanúgy alapulhat devizán, mint forinton, lényegében egy kölcsönszerződéshez hasonlít ebben az esetben. A Kúria Polgári Kollégiuma 2011. évben elkezdte vizsgálni a fogyasztói szerződések azon körét, melyben a devizahitelezés állt a középpontban, valamint a bírói gyakorlatban felmerülő egyéb kérdéseket. A vizsgálat középpontjában a fogyasztók jogai álltak, valamint a magyar és uniós szabályozás együttes alkalmazásának problémái. A fogyasztói szerződések témakörében a Kúria 2011 decemberében két kollégiumi véleményt is elfogadott a 2/2011. (XII.12.) PK véleményt a fogyasztói szerződések érvényességével kapcsolatos egyes kérdésekről, valamint a 3/2011. (XII.12.) PK véleményt a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű kereset elbírálásának egyes kérdéseiről.³²

A bírói gyakorlatban sok esetben került megállapításra a hitelintézetek felelőssége, főleg az általános szerződési feltételeikben szereplő egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelen mivolta miatt. A bíróságok minden esetben a fogyasztói jogok csorbítására hivatkozva hozták meg döntéseiket. A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényt ebben az esetben azért emelném ki, mert rendezi az általános szerződési feltételek vagy egyedileg

³¹ Bánfi Tamás: A devizahitelezés oka, a beavatkozás lehetősége, módjai Pénzügyi Szemle, 2012/3. 380. oldal (380-391)

³² http://www.lb.hu/sites/default/files/joggyak/joggyakorlat_osszefoglalo_velemenyn.pdf (megtekintés dátuma: 2014.10.27. 14:00)

meg nem tárgyalt szerződési feltételek kérdését törvényi formában, valamint a pénzügyi lízing fogalmára a Hpt. szabályai az irányadóak.³³

³³ 2014. évi XXXVIII. tv. 1. § (1) bekezdés

3.9. Összegzés

Véleményem szerint nagy jelentőséggel bír az új Ptk. kodifikációja. A pénzügyi lízing fogalmának megadása már régóta váratott magára. Úgy gondolom, hogy a részletszabályok kidolgozása még kezdetleges, mert hiába a sok évnnyi tapasztalat, olyan helyzetekre nem ad megoldást, mint a lízingdíj körülhatárolása vagy a szerződés idő előtti megszűnését követő elszámolási helyzet. Ez a két terület sok esetben vitás helyzeteket szül, megoldásukra a megfelelő rendelkezések kidolgozására lett volna szükség.

A Ptk.-beli fogalom esetén nem tisztázott, hogy a jogalkotó mit is ért a gazdasági élettartamát elérő vagy azt meghaladó idő alatt vagy a szerződéskötés kori piaci értéknél jelentősen alacsonyabb áron. Ez a két meghatározás véleményem szerint először is azért fontos, mert a pénzügyi lízing minősítésnél ezeket a szempontokat kell figyelembe venni, a fogalom kardinális pontjai. A jogalkotó nem járt el következetesen ebben az esetben, mert legalább az indokolásban egy utalást kellett volna tennie arra, hogy miként is kell ezeket a rendelkezéseket értelmezni, milyen módszerrel kell megállapítani.

Az új Ptk. hatálybalépése 2014. március 15-e volt, csak az ezután keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint megtett jognyilatkozatokra kell alkalmazni. Eszerint a hatálybalépést megelőző időszakra nem vonatkoznak ezek a szabályok, a pénzügyi lízing fogalmára, valamint fontosabb szabályaira a Hpt. rendelkezései az irányadóak. Ez a helyzet problémákat okozhat a későbbiekben, és ezt bonyolítja, hogy a Hpt. szabályai nem olyan részletesek, mint az új Ptk-é. A számviteli törvény módosításai is bonyolítják a helyzetet, mivel a 2014. március 15-től és a 2015. január 1-jétől hatályos rendelkezések eltérnek egymástól.

IV. A PÉNZÜGYI LÍZING VIZSGÁLATA SZÁMVITELI SZEMPONTBÓL

4.1. A pénzügyi lízing fajtái

A pénzügyi lízing tárgyalása során foglalkoznunk kell annak különböző fajtáival. A fajtákat csoportosíthatjuk aszerint, hogy kik az alanyok, mi a lízingtárgya, az ÁFA szempontjából milyen különbségek lehetnek, valamint az ügylet pénznemére tekintettel. A dolgozatom szempontjából az ÁFA miatti különbségtétel lesz érdekes, ezért csak ez kerül részletes kifejtésre, a többi fajtát csak a felsorolás szintjén említem.

Az általános forgalmi adó (ÁFA) szempontjából a pénzügyi lízinget két kategóriába sorolhatjuk, a zárt végű és nyílt végű pénzügyi lízing.

A zárt végű pénzügyi lízing esetén a lízingbevevő biztosan megszerzi a jogviszony végén a tulajdonjogot. Az ÁFA fizetési kötelezettség a birtokba adáskor keletkezik, a teljes lízingdíj után, egy összegben. A jogviszony alatt a számlákat - melyek a tőkerészletről adnak számot – ÁFA nélkül kell kiállítani. Az ÁFA törvény szerint értékesítésnek minősül az ügylet, ez a szabály viszont nem valósul meg, ha a lízingtárgy vagyona értékű jog, mert akkor szolgáltatásnyújtásról beszélhetünk.

A nyílt végű pénzügyi lízing esetén a lízingbevevő nem szerez biztosan tulajdonjogot, csak élhet a vételi jogával, illetve harmadik személyt jelölhet ki a vételi jogosultság gyakorlására. Ez az ügylet nem minősül értékesítésnek, így birtokba adáskor nincs szükség egyösszegű ÁFA megfizetésére. Az áfa-t az egyes részletfizetések esedékességekor kell felszámítani és megfizetni.³⁴

4.2. A pénzügyi lízing számviteli elszámolása

A pénzügyi lízing számviteli elszámolása aszerint változik, hogy nyíltvégű vagy zárt végű pénzügyi lízingről beszélünk, illetve más a lízingbeadó és a lízingbevevő oldalán is. Eszerint kell tehát különbséget tennem a vizsgáldásomban.

³⁴ Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 192-194. o.

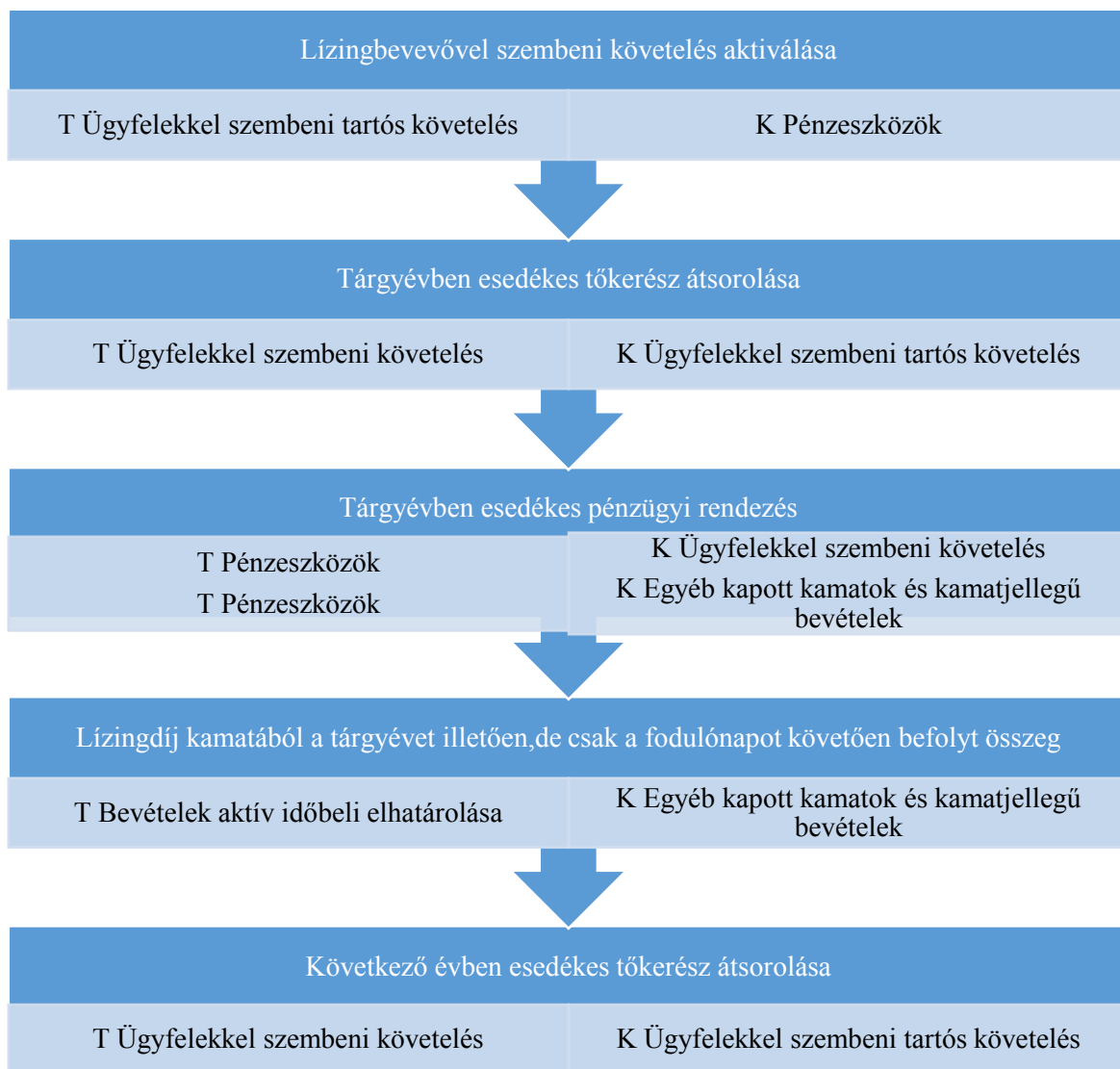
4.2.1. Zárt végű pénzügyi lízing

4.2.1.1. Lízingbeadó

A lízingbeadó dönthet úgy is, hogy a lízingtárgy készletre vétele nélkül teszi meg az elszámolást, ilyenkor az első gazdasági esemény, hogy a saját szállítója felé átutalja az áfa nélküli összeget, amit a lízingbevevő felé kiállított számla alapján állapít meg, majd ezzel szembe kerül a lízingbevevő tartós követelésének az aktiválása az eszköz oldalon. Ennél az eseménynél még csak a lízingdíj tőkerészét fogja aktiválni a lízingbeadó. Attól függően, hogy hány évre is kötik a lízingszerződést, minden évben szükséges a tárgyévet érintő tőkerészt átsorolni befektetett eszközből a forgóeszközök közé, majd ha ennek a fizetése esedékessé válik, erről a sorról történik az elszámolás. A pénzügyi rendezés külön történik a tőkerész és a kamat esetében, a tőkerész esedékes hányadával a forgóeszköz csökken, míg a pénzeszköz növekedik, majd a kamattal növekedik a pénzeszköz, valamint az egyéb kapott kamat és kamatjellegű bevétel.

Nyilvánvalóan előfordul az az eset, hogy szükséges a kamat elhatárolása, mivel törvénytörténik a szerződéskötés. Ebben a helyzetben, mikor a lízingdíj kamata a tárgyévet illetné, de csak a fordulónapot követően fog befolyjni az adott összeg, szükséges a bevétel aktív elhatárolása az egyéb kapott kamatok és kamatjellegű bevételekkel szemben, valamint a következő évben esedékes tőkerészt is át kell sorolni.

Ezt a folyamatot, főleg a tőkerész átsorolását, valamint a kamat elhatárolását minden évben szükséges megtennie a lízingbeadónak, addig, míg az ügylet be nem fejeződik.

A zárt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása a lízingbeadónál készletre vétel nélkül

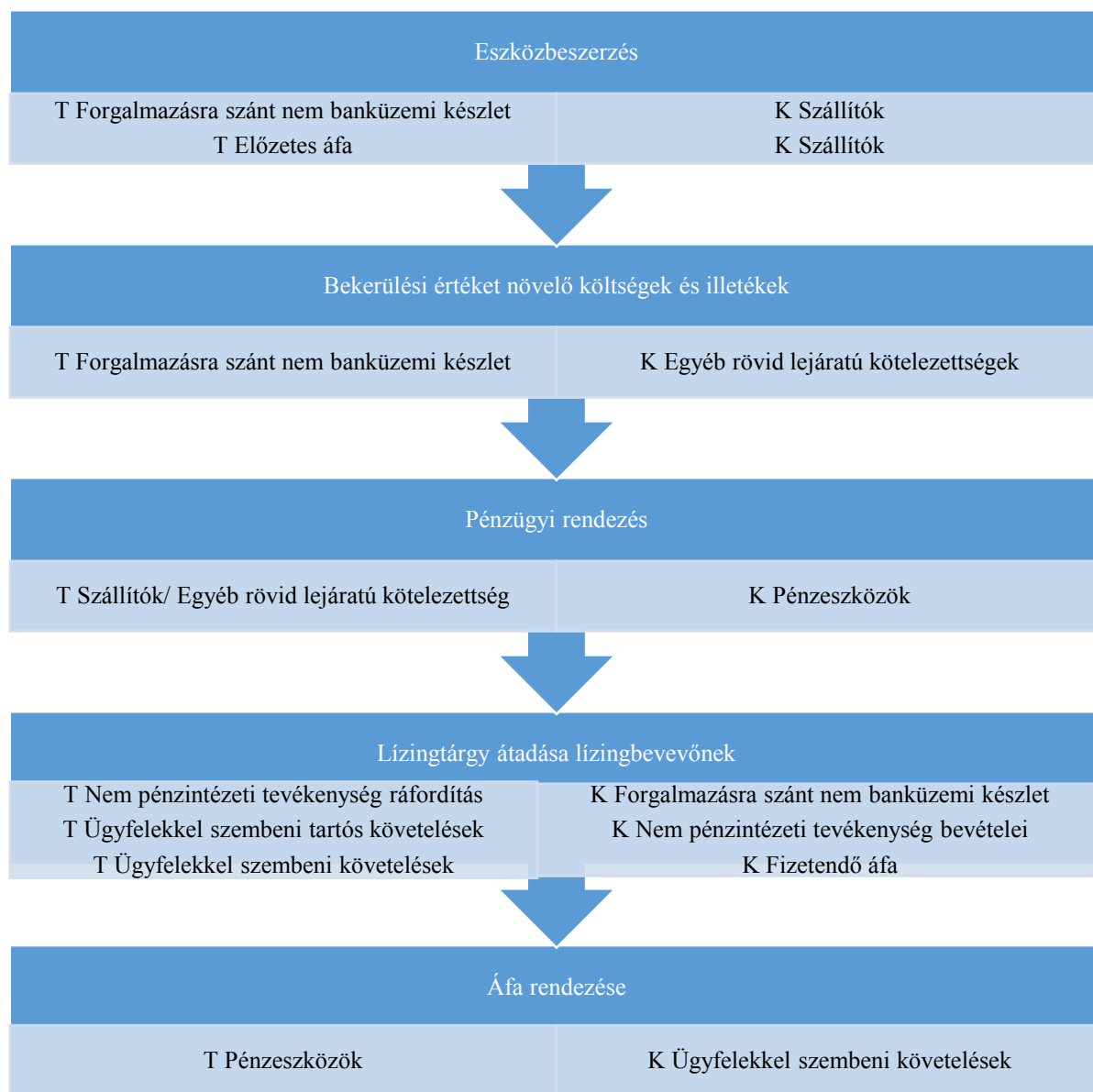
1. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Vető: i.m. 195. o. alapján saját készítés

Abban az esetben, ha a lízingbeadó a lízingtárgyat készletre veszi, más lesz az elszámolás módja, már maga az eszköz beszerzése is azzal a céllal történik, hogy később lízingbeadja. A lízingtárgy számla szerinti ára növelni fogja a forgalmazásra szánt nem banküzemi készletet, valamint a szállító mérlegét. Ezen kívül szükséges a beszerzés levonható áfa-jának rendezése is, mely által csökken az előzetes áfa mérlege, de ugyanezzel az összeggel növekszik a szállító.

Mivel a lízingbeadó felveszi a könyvbe az adott lízingtárgyat, szükséges a bekerülési értéket növelő költségek és illetékek szerepeltetése is, növekszik a forgalmazásra szánt nem banküzemi készlet, valamint az egyéb rövid lejáratú

kötelezettségek. A következő lépésben történik a szállító és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek pénzügyi rendezése a pénzeszközökkel szemben, a lízingbevevő mindezek után fogja megkapni a lízingtárgyat. Itt megtörténik a bekerülési érték kivezetése, kiszámlázása és a felszámított áfa felszámítása, majd a következő lépésben a teljes áfa rendezése. Innentől kezdve ugyanaz a számviteli elszámolása, ugyanúgy kell eljárni, mint a készletre vétel nélküli könyvvezetésnél.

A zárt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása a lízingbeadónál készletre vétel esetén

2. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 196-197. o. alapján saját készítés

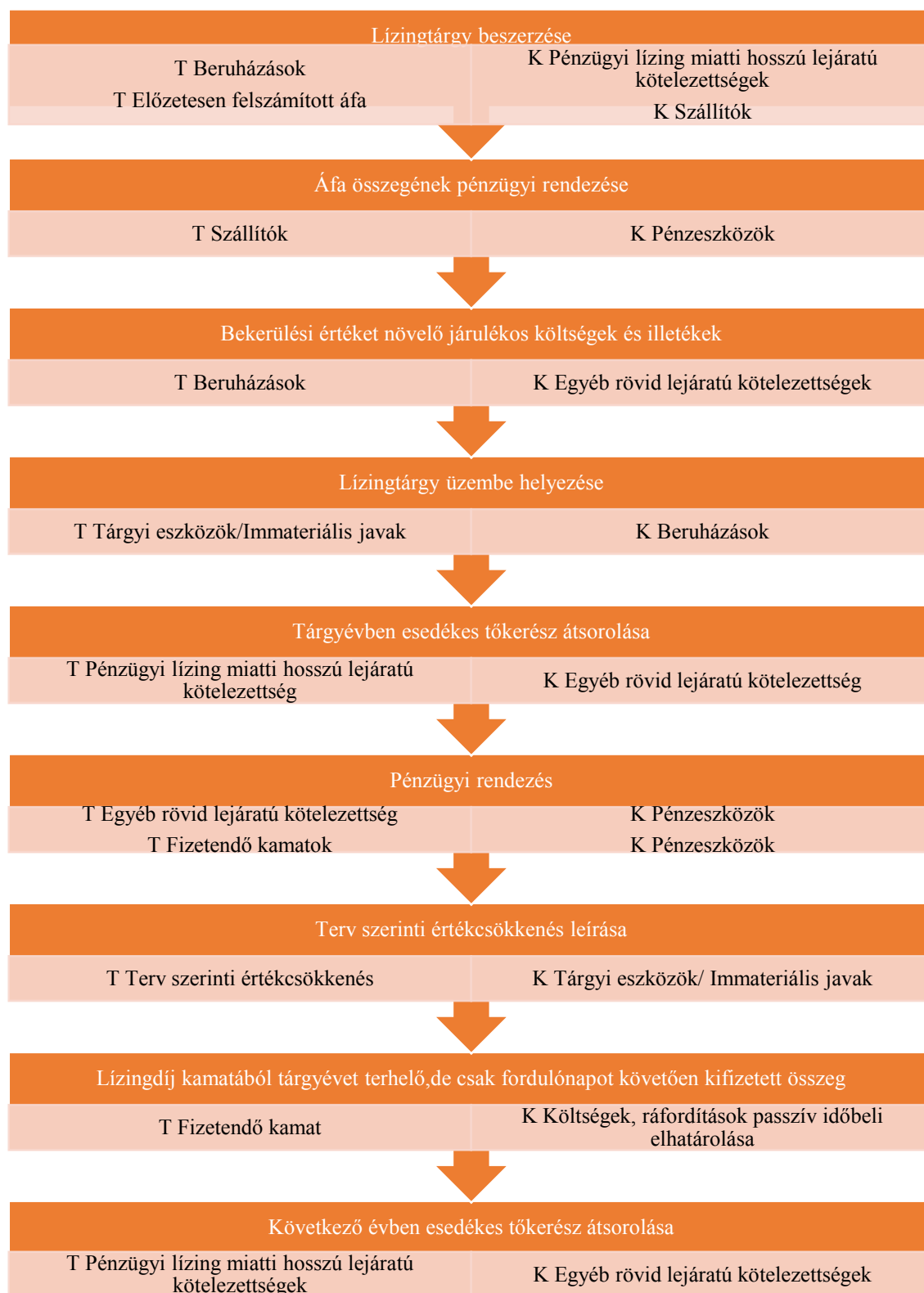
4.2.1.2. Lízingbevevő

A lízingbevevő esetén is különbséget tehetünk valamilyen ismérv alapján, és ez alapján más lesz az elszámolása is. A különbség az, ha a lízingtárgyról kiállított számlát a szállító közvetlenül, vagy a lízingbeadó maga fogja a számlát kiállítani lízingbevevő felé. Az érdekesebb helyzet, ha a szállító közvetlenül számlázza a lízingbevevő felé, ezért először ez kerül bemutatásra.

Az első gazdasági esemény a lízingtárgy beszerzése, a számla szerinti árral növekedik a beruházások, valamint a pénzügyi lízing miatti hosszú lejáratú kötelezettség mérlegsorok. A következő lépésben az áfa elszámolása és annak pénzügyi rendezése történik. Ebben az esetben is szükséges a bekerülési értéket növelő járulékos költségek és illetékek számba vétele. Mivel eddig még csak a tárgy értéket határoztuk meg és az áfát rendeztük, ezek után megtörténhet a lízingtárgy aktiválása.

Az aktiválást követően a lízingbevevőnél is szükséges a tárgyévet érintő tőkerész átsorolása, ám itt nem a követelések között kerül erre sor, hanem mint ellenérdekű fél révén, a kötelezettségek között. Ezután szükséges a tárgyévi tőke és kamat pénzügyi rendezése. Mivel a lízingbevevő használja a tárgyat, ezért az értékcsökkenési leírást is ő veszi figyelembe.

Az év végén szükséges a tárgyévet terhelő, de csak a fordulónapot követően kifizetett kamatösszeg passzív időbeli elhatárolása, valamint a következő évben esedékes tőkerész átsorolása hosszú lejáratú kötelezettségből egyéb rövid lejáratú kötelezettséggé.

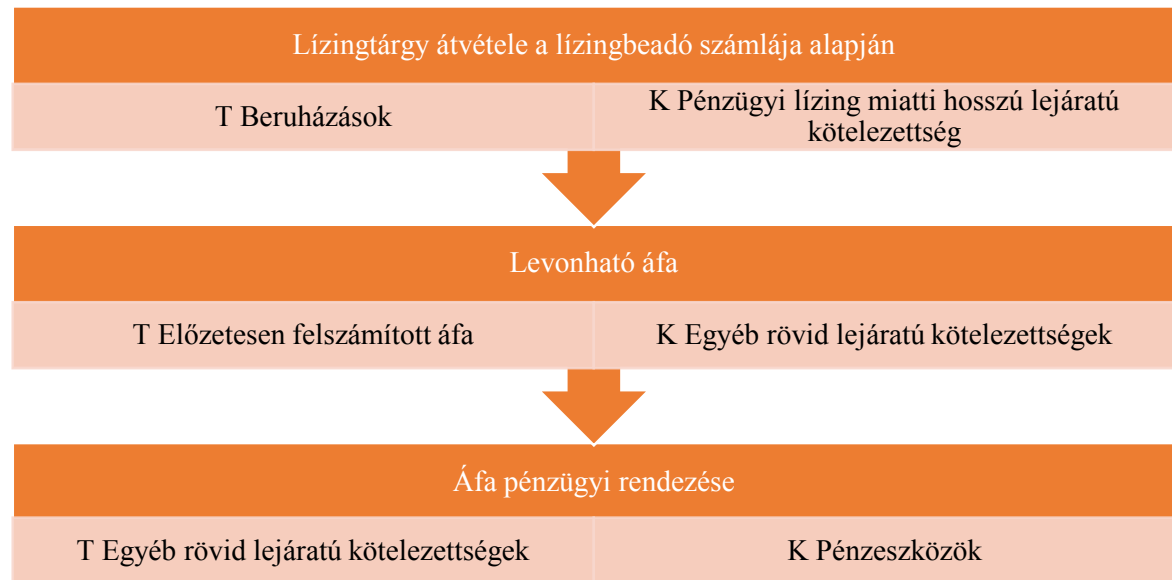

A zárt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása a lízingbevevőnél, ha a szállító közvetlenül számlázza a lízingbevevő felé

3. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 198-199. o. alapján saját készítés

A másik eset, amikor a lízingbeadó számlázza ki a lízingbevevő felé a lízingtárgyat. Ebben a helyzetben a változás annyi, hogy a szállító mérlegsor helyett az egyéb rövid lejáratú kötelezettség mérlegsort használjuk az áfa „számbavételénél” és pénzügyi rendezésénél.

A zárt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása a lízingbevevőnél, ha lízingbeadó számlázza ki

4. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 199. o. alapján saját készítés

4.2.2. Nyílt végű pénzügyi lízing

4.2.2.1. Lízingbeadó

A lízingbeadó esetén azt a helyzetet vizsgáljuk, amikor a lízingtárgyat készletre veszi. A nyílt és zárt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása közötti különbség az áfa elszámolásából adódik. Emiatt a különbség először a lízingtárgy átadásánál mutatkozik, amikor az eszköz szerződés szerinti áron kerül átadásra, nem áfás számla alapján, majd a pénzügyi rendezésnél a tárgyévben esedékes lízingdíjak esetén külön könyvelési tétel a számlázáskori felszámított áfa rendezése.

A nyílt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása a lízingbeadónál

5. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 197-198. o. alapján saját készítés

4.2.2.2. Lízingbevevő

A lízingbevevő oldaláról vizsgálva szintén csak az áfával kapcsolatos tételek változnak, mivel az eszköz átvételekor nem kell könyvelni az áfát, csak az időszakonkénti fizetendő lízingdíjak esetén kell az áfa összegével foglalkoznunk. Ebben az esetben tehát a pénzügyi rendezés úgy történik, hogy előzetesen a tőkerész, a fizetendő áfa és a fizetendő kamat összegével növekszik az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek mérlegsora, majd a tényleges pénzügyi rendezés esetén ez a sor áll a pénzeszközökkel szemben.

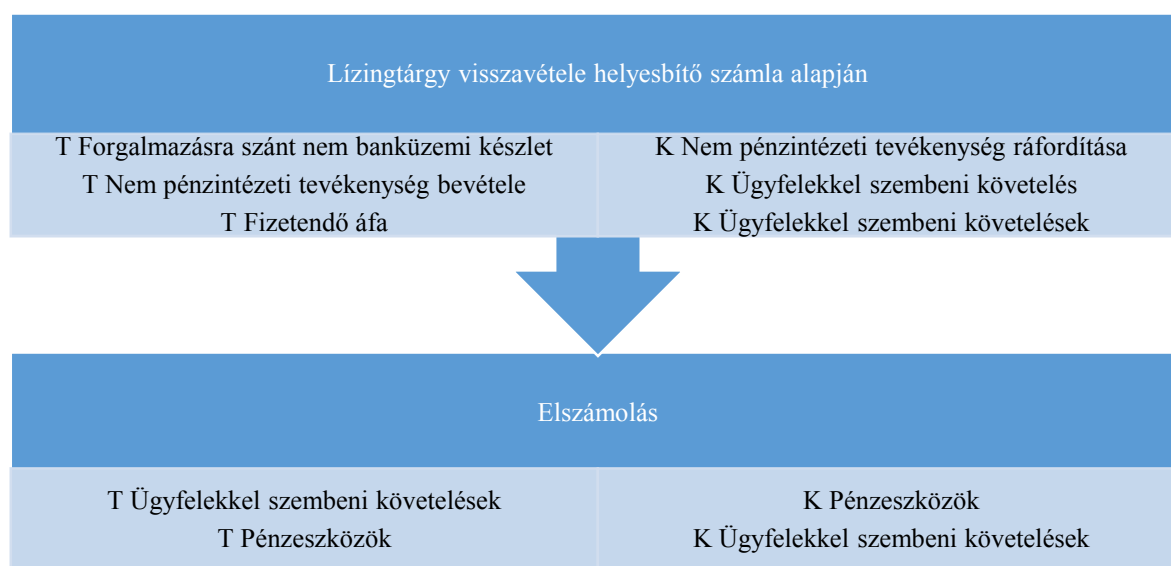
A nyílt végű pénzügyi lízing számviteli elszámolása a lízingbevevőnél

6. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 200. o. alapján saját készítés

4.2.3. A pénzügyi lízing zárása

Az ügylet megszűnése után szükséges az addig könyvelt tételek rendezése mind a két ügyféli oldalon. A zárás folyamata attól is függ, hogy a lízingbevevő megszerzi-e a lízingtárgy tulajdonjogát, vagy sem. Abban az esetben, ha nem szerzi meg a tulajdonjogot, a lízingbeadónak a visszavételkor egy helyesbítő számlát kell kiállítania a lízingbevevő felé a visszavételkori piaci értékről. Ezen számla alapján kerül majd a lízingbeadó eszközállományába az adott tárgy és szükséges az elszámolás egymással szemben.

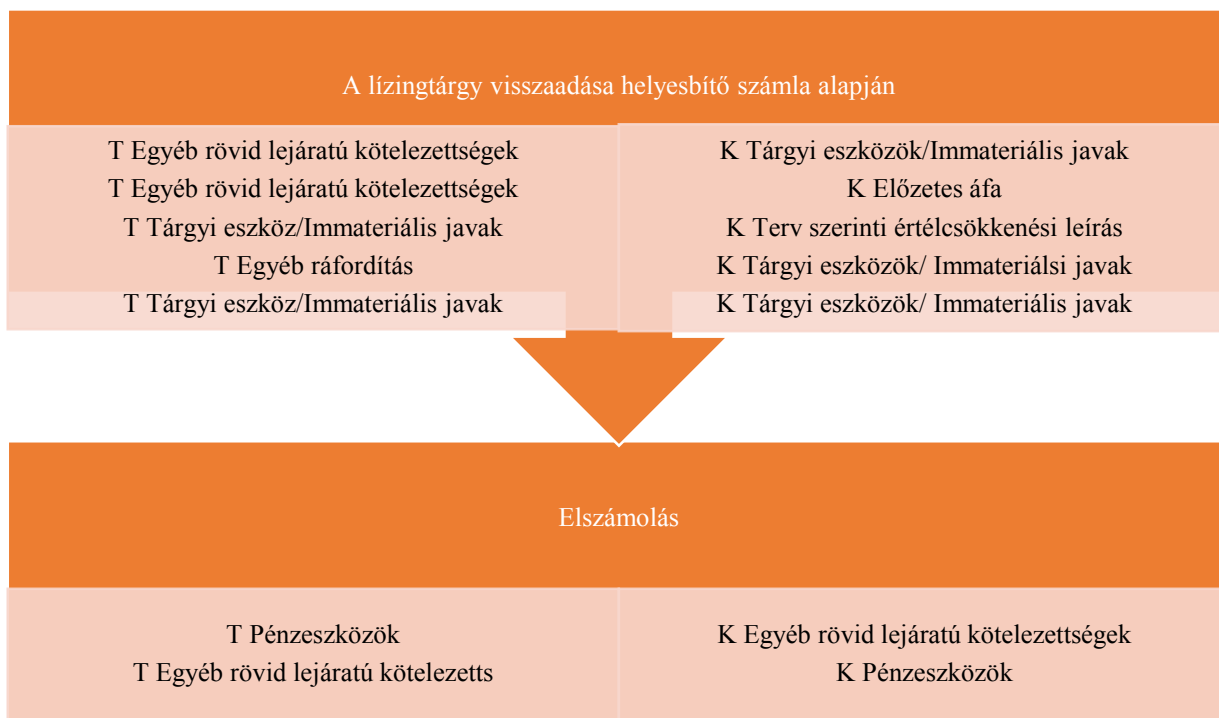

A pénzügyi lízing zárása a lízingbeadó esetén

5. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 201. o. alapján saját készítés

A lízingbevevő esetében ugyanez a folyamat észlelhető fordított irányban, szükséges a helyesbítő számla alapján az eszköz kivezetése, valamint az ezzel kapcsolatos áfa összegének kivezetése is. Ha a számla és a könyv szerinti érték között olyan különbség észlelhető, mely szerint a visszavételi érték nagyobb, tehát a könyv szerinti érték kisebb, akkor terv szerinti értékcsökkenéssel szemben korrigáljuk a tárgyi eszköz/immateriális javak mérlegét. Viszont ha a visszavételi érték kisebb, akkor terven felüli értékcsökkenésről beszélhetünk, melyet az egyéb ráfordításokkal szemben a tárgyi eszköz/immateriális javak mérlegén kell rendezni, majd mind a két esetben szükséges a bruttó érték és az értékcsökkenés összevetése.

A pénzügyi lízing zárása a lízingbevevő esetén

6. ábra

Forrás: Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 202. o. alapján saját készítés

A pénzügyi lízing másik zárási lehetősége, ha a lízingszerződés valamilyen egyéb ok miatt lejárat előtt is megszűnik. Ilyen ok lehet például, ha a dolog elpusztul vagy ellopják, mivel ezen okok miatt a lízingtárgy nem kerülhet vissza a lízingbeadóhoz. Az eddig ismertetett szabályok nem változnak, azonban további elszámolási helyzet áll fenn. A lízingbevevő a megmaradt kötelezettségét teljesíti, ezen felül pedig egyéb összeget fizet a lízingbeadónak. Ha a szerződés azért szűnik meg, mert a lízingbevevő nem tudja, vagy nem akarja fizetni a lízingdíjakat, akkor a lízingtárgy visszakerül a lízingbeadóhoz. Általánosságban elmondható, hogy a lízingbeadónak nincs szüksége a lízingbevevő által meghatározott speciális tárgyra, emiatt értékesíteni fogja. Az eladásból befolyt összegből levonja a fennálló követelését, ha ez pozitív összeg, akkor ő teljesít a lízingbevevő felé, ha negatív, akkor a lízingbevevőnek fizetési kötelezettsége áll fenn a lízingbeadóval szemben.³⁵

³⁵ Adorján – Lukács – Róth – Veit: i.m. 195-202. o.

4.3. A pénzügyi lízing IAS 17 szerinti elszámolása

A pénzügyi lízinget nemzetközi számviteli standard-en belül is szabályozzák, amelyet az IASC 1984-ben léptett először hatályba, majd az IASB 2003-ban hozta létre a 2005. január 1-jén vagy azt követő időszakban létrehozott lízingügyletekre az IAS 17 Lízingek elnevezésű standardot. A standard azóta rengeteg módosításon esett át, foglalkozik a pénzügyi és operatív lízingek fogalmával, számviteli elszámolásuk módjaival és a közzétételi követelményekkel.

A standard értelmében egy ügylet minősítésénél nem a jogi formájából kell kiindulnunk, hanem a gazdasági tartalmából, rendeltetéséből.

A standard a saját hatókörét negatív felsorolással állapítja meg, leszögezi, hogy mire nem alkalmazható, majd a lízingügylettel kapcsolatos fogalmak kerülnek bemutatásra.³⁶ A dolgozatomban szempontjából fontos fogalmak a következők:

„A lízing egy olyan megállapodás, amelynek keretében a lízingbeadó egy adott összeg megfizetése vagy fizetések sorozata ellenében átadja a lízingbevevőnek azt a jogot, hogy egy adott eszközt a szerződésben meghatározott ideig használhasson.

A pénzügyi lízing egy olyan lízing, amely lényegileg az eszköz tulajdonlásával járó összes kockázatot és hasznót átadja. A tulajdonjog végül vagy átadásra kerül vagy nem.

Egy lízing akkor minősül pénzügyi lízingnek, ha lényegileg az összes, a tulajdonlással járó kockázatot és hasznót átadja a lízingbevevőnek.”³⁷

A standard felsorol bizonyos eseteket, melyek, ha fennállnak, azzal a jogkövetkezménnyel járnak, hogy pénzügyi lízingnek minősülnek:

- *„a lízing futamidejének végéig a lízing a tulajdonjogot átadja a lízingbevevőnek;*
- *a lízingbevevőnek opciója van az eszköz megvásárlására olyan áron, amely az opció lehívhatóvá válásának időpontjában érvényes valós értékhez képest megfelelően alacsony ahhoz, hogy a lízing kezdetekor ésszerűen biztos legyen, hogy az opciót le fogják hívni;*
- *a lízing futamideje lefedi a lízingelt eszköz gazdasági élettartamának jelentős részét, még akkor is, ha a tulajdonjog nem száll át;*

³⁶ dr. Rózsa Ildikó: Nemzetközi számvitel I., Oktatási segédanyag, BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Üzleti Tudományok Intézet, Budapest, 2014., 63. o.

³⁷ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.01. 16:00) 97. o., 4. pont 2. és 3. bekezdése és a 100. oldal 8. pont 1. bekezdése

- *a lízing kezdetekor a minimális lízingfizetések jelenértéke lényegében eléri a lízingelt eszköz valósértékét; valamint*
- *a lízingelt eszközök annyira speciális jellegűek, hogy jelentősebb változtatás nélkül csak a lízingbevevő tudja azokat használni.*

Kisegítő jellegű kritériumok:

- *ha a lízingbevevő felmondhatja a lízinget, a lízingbeadónak a felmondással kapcsolatos veszteségeit a lízingbevevő viseli;*
- *a maradványérték valós értékének ingadozásaiból származó nyereség vagy veszteség a lízingbevevőt illeti (pl. olyan bérleti díj-engedmény formájában, amely a futamidő végén egyenlő lesz az értékesítés bevételeinek nagy részével); valamint*
- *a lízingbevevő egy további időszakra folytathatja a lízinget olyan lízingdíjért, amely lényegesen alacsonyabb a piaci lízingdíjnál.”³⁸*

Mint látható a nemzetközi számviteli standard sem ad egy stabil, megbízható fogalmat pénzügyi lízingre vonatkozóan, mert a további esetek felsorolásával szélesebb mérlegelési jogot biztosít az ügylet minősítésénél. A példálózó jellegű felsorolások esetében, ha nem a pénzügyi lízing kerül meghatározásra, akkor az operatív lízing szabályai az irányadóak. A dolgozatomban nem kerül bemutatásra az operatív lízing számviteli szabályozása, azonban itt meg kell említenem, hogy az elszámolás metódusában változások tapasztalhatóak.

4.3.1. A pénzügyi lízing megjelenése a lízingbevevőnél

A lízingbevevő a lízingtárgyat először beruházásként fogja szerepeltetni a könyveiben, a fizetési kötelezettsége a kötelezettségek között lesz nyilvántartva. A bekerülési érték vagy az eszköz lízing kezdete kori valós érték vagy a minimum lízingdíjak összegének a nettó jelenértéke, azonban a kettő közül mindig az alacsonyabbat kell választani. Ezen kívül szükséges az eszköz értékét a közvetlen költségekkel vagy illetékekkel növelni, majd az összes tételt a beruházási oldalon aktiválni kell a tárgyi eszköz/immateriális javakkal szemben.

³⁸ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.01. 16:00) 100. o. 10. és 11. pont

A pénzügyi lízing esetén szükséges mindig az időérték, mint tényező figyelembe vétele. A nettó jelenérték kiszámításához szükséges a diszkonttényező megállapítása, amely lehet a lízing implicit kamatlába vagy a lízingbevevő járulékos kamatlába. A lízingdíjak nettó jelenértékének kiszámítása a következő képlettel lehetséges:

A LÍZINGDÍJAK JELENÉRTÉKE (PV):

$$\frac{((1 + r)^n - 1) * (\text{éves}) \text{ törlesztő részletek}}{r * (1 + r)^n}$$

r=implicit vagy járulékos kamatláb

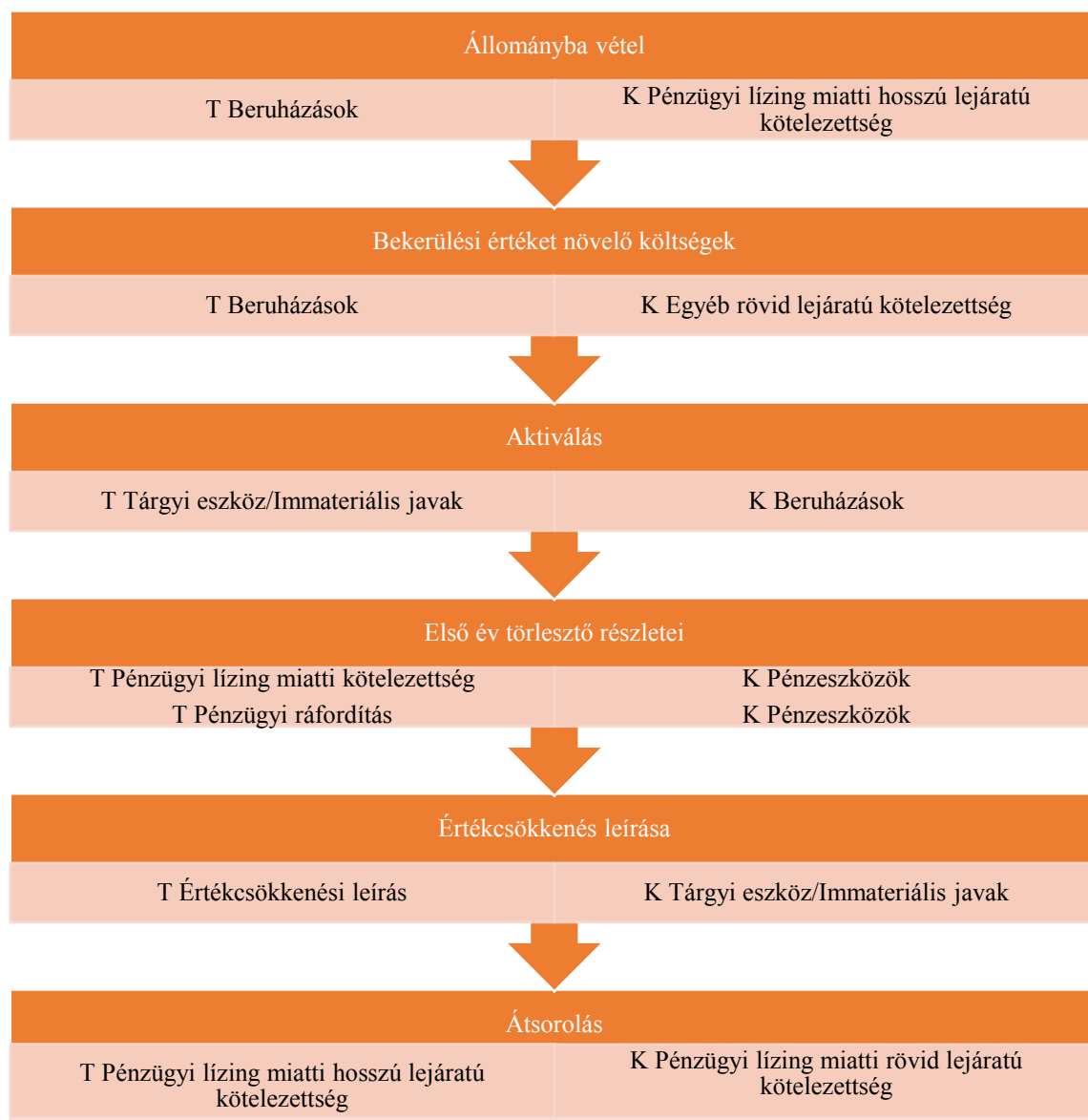
n= lízing futamideje³⁹

A lízing implicit kamatlába értelmezhető belső megtérülési ráta (IRR) is.

Mivel a lízingbevevő könyveiben szerepel a lízingtárgy, a számviteli politikájában meghatározott módszerrel kell az értékcsökkenési leírást végrehajtani. A pénzügyi rendezés történik a tőke esedékes hányadával, valamint a kamat összegével, amelyet az implicit kamatláb fog befolyásolni. A pénzügyi lízing esedékes részleteit (tőke/kamat) meg kell osztani a rövid és hosszú lejáratú kötelezettségek között.⁴⁰

³⁹ dr. Rózsa Ildikó: i.m. 66. o. 1. bekezdés

⁴⁰ Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok elmélete és gyakorlata 2013, magyarázatok és példák, Magyar Könyvvizsgálói Kamara, Budapest, 2014, 683-687. oldal

A pénzügyi lízing megjelenése a lízingbevevőnél

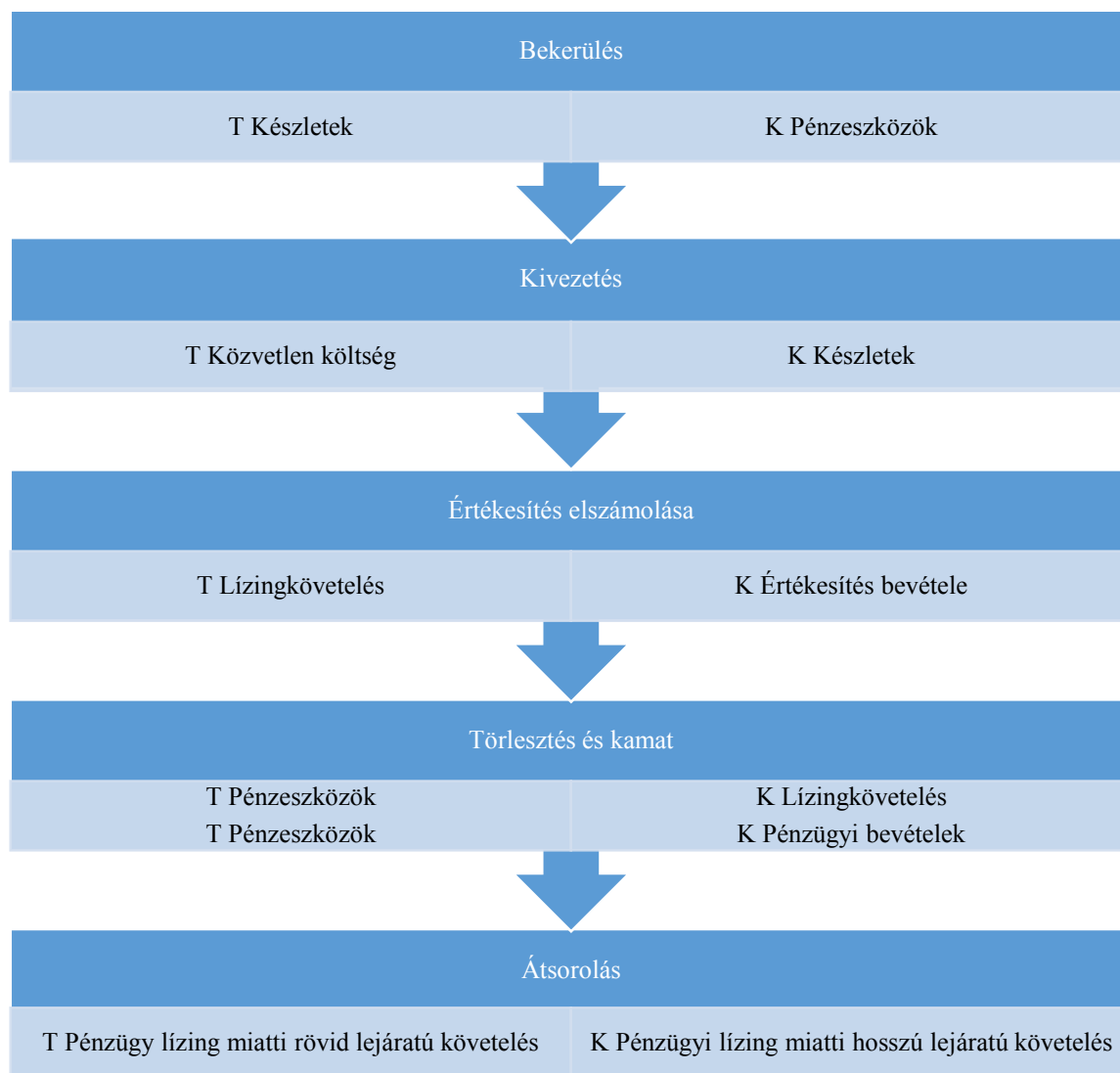
7. ábra

Forrás: Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: i.m. 683-687. o. alapján saját készítés

4.3.2. A pénzügyi lízing megjelenése a lízingbeadónál

A lízingtárgy megszerzése után azt eszközként kell kimutatnia a lízingbeadónak, majd ezen tétel kivezetése, és mint értékesítésnek vett átadás eredményeként kell elszámolnia, ezzel párhuzamosan pedig a követeléseibe kell, hogy bekerüljön a nettó lízingbefektetés összege. A követelés értéke ugyanúgy kerül meghatározásra, mint a lízingbevevő esetén, vagy a lízing kezdetén a valós piaci értéken, vagy ha alacsonyabb, a lízingfizetések üzleti kamatlábbal diszkontált nettó jelenértékén. A lízingtárgy után kapott lízingdíjakat a lízingbeadó tőketörlesztésként és pénzügyi bevételként fogja kezelni, a

befolyt összeget pedig fel kell bontania a diszkontált tőketörlesztés összegére, a kamatra, eredeti tőketörlesztésre és a diszkontált tőketörlesztés különbségére. A lízingkövetelést a lízingbeadó is megbonthatja a rövid és hosszú lejáratú követelések között, valamint értékelni kell az adott tételeket minden év végén.⁴¹

A pénzügyi lízing megjelenése a lízingbeadónál

8. ábra

Forrás: Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: i.m. 687-689. o. alapján saját készítés

⁴¹ Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: i.m. 687-689. o.

4.3.3. Közzétételi kötelezettség

Ezen túlmenően mind a két felet terheli a közzétételi kötelezettség pénzügyi lízingügylet esetén, melyeket nem a könyvvezetésben, hanem egyéb dokumentumokban kell szerepeltetnie.

A lízingbevevőknek az alábbiakat kell közzétenniük a pénzügyi lízingekre, a legfontosabbakat kiemelve:

- „az eszközök minden egyes csoportjára a mérlegfordulónapi könyv szerinti nettó értéket;
- a jövőbeni minimális lízingfizetések mérlegfordulónapi összegének az egyeztetését azok jelenértékével. Ezen túlmenően a gazdálkodó egységnek a következő időszakok mindegyikére közzé kell tennie a jövőbeni minimális lízingfizetések mérlegfordulónapi teljes összegét és azok jelenértékét:
 - (i) egy éven belül;
 - (ii) egy éven túl, de öt éven belül;
 - (iii) öt éven túl.”⁴²

A lízingbeadó oldaláról a legfontosabb közzétételi követelmények:

- „a mérlegfordulónapi teljes bruttó lízingbefektetés és a minimális lízingfizetésekből származó mérlegfordulónapi követelés jelenértéke közötti egyeztetést. Ezen túlmenően a gazdálkodó egységnek közzé kell tennie a bruttó lízingbefektetést és a minimális lízingfizetési követelések jelenértékét a mérleg fordulónapján az alábbi időszakok mindegyikére vonatkozóan:
 - (i) egy éven belül;
 - (ii) egy éven túl, de öt éven belül;
 - (iii) öt éven túl.
- a meg nem szolgáltat pénzügyi bevételeket.
- a lízingbeadónak járó nem garantált maradványértékeket.
- a minimális lízingfizetésekből származó behajthatatlan követelésekre elszámolt halmozott leírást.
- az időszakban bevételként elszámolt függő bérleti díjakat.

⁴² https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.01. 16:00) 102. o. 32. pont

- *a lízingbeadó lényeges lízing-megállapodásainak általános bemutatását.*⁴³

Véleményem szerint azért ilyen fontos, hogy a pénzügyi lízingügylettel kapcsolatban mind a két fél eleget tegyen a közzétételi kötelezettségének, mert ezáltal a többi gazdasági szereplő megfelelő képet kaphat a felekről és azok egymás közötti ügyleteiről, valamint sokkal több részletszabály jelenhet meg ezekben a dokumentumokban, átláthatóbb lesz a számviteli elszámolás.

4.3.4. A magyar szabályozás és az IAS 17 közötti különbségek

A két szabályozási forma mutat hasonlóságot és különbséget is egyaránt. Hasonlóság, hogy a lízingbevevő esetén a pénzügyi lízing tárgyi eszköz és kötelezettség mérlegsorokon jelenik meg, míg a lízingbeadó könyveiben követelésként kell kimutatni.

A különbségek a következők lehetnek:

1. A pénzügyi lízinggé való minősítés: az IAS 17 több esetben, több kritériumnak való megfelelés esetén is kimondja azt, hogy pénzügyi lízingről van szó, addig a magyar szabályozás erre kevesebb megállapítást tartalmaz.
2. A bekerülési érték: az IAS 17 szerint a lízing kezdete kori valós érték vagy a minimum lízingdíjak összegének a nettó jelenértéke, a kettő közül mindig az alacsonyabbat kell választani, a magyar szabályozás szerint a szerződés szerinti árat kell minden esetben figyelembe venni.
3. Időérték kezelése: az IAS 17 szabályai szerint vagy az implicit vagy a járulékos kamatláb diszkonttényezőként való használata szükséges, míg a magyar szabályozás nem is ismeri az implicit kamatlábat.⁴⁴

Véleményem szerint a magyar számviteli szabályozást közelíteni kellene az IAS 17-hez.

A minősítés szempontjából egyik szabályozás sem túl következetes, mert az IAS 17 sokkal több kritériumot ad meg, míg a magyar szabályozás kevesebbet, a futamidő végét követő tulajdonszerzéshez köthető a magyar minősítés. Érdekes azonban kiemelnem azt, hogy az IAS 17 standard már az alap tételeinél kifejti, hogy nem a jogi forma a fontos,

⁴³ https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.01. 16:00) 105. o.

47. pont

⁴⁴ Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: i.m. 697. o.

hanem a gazdasági tartalom. Szerintem is elsősorban a gazdasági tartalma alapján kellene a minősítést elvégezni, azonban ez csak megfelelő jogi szabályozás mellett lehetséges.

A bekerülési érték vizsgálata az IAS 17 keretein belül bonyolultnak bizonyul, túl sok tényező figyelembe vétele szükséges, valamint a részletszabályok megértéséhez szükséges némi gazdasági ismeret. Valójában ez az elvárás érthető az ilyen ügyleteknél, mert a speciális lízingtárgyak drágábbak, az ügyletek terjedelme nagyobb.

Jellemzően a pénzügyi lízing futamideje minimum éven túli követelés/kötelezettség, de biztosan állíthatjuk, hogy a hosszú lejáratú követelések/kötelezettségek között szerepelnek inkább. Ha ezt vesszük figyelembe, mindenképpen érdemes a pénz értékállandóságának vizsgálata az egész időszakon keresztül, hogy megfelelő képet kaphasson a fél a saját ügyletéről. A gazdasági válságot követően még inkább hangsúlyt kell fektetni erre a szempontra, mert nem csak a devizás tételek árazása változik, hanem az inflálódás miatt a pénz értéke is napról-napra.

4.4. Összegzés

A pénzügyi lízing magyar számviteli szabályozása véleményem szerint egy részletesen kimunkált terület. A részletszabályai pontosan meghatározottak, közhírtűek, és minden gazdasági eseményre adnak megoldást, pl.: lízingbeadó készletre veszi vagy sem lízingtárgyat, lízingbevevőnek a szállító vagy a lízingbeadó számlázza-e ki a lízingtárgy értékét. A legnagyobb hiányossága azonban az, hogy nem foglalkozik a pénz értékének változásával, a nettó jelenérték vizsgálattal. Szerintem ez egy szükséges rossz, mert a pénz értékének változása befolyással van az ügyletre, valamint ez a hiányosság bonyolítja a könyvelést.

Az IAS 17 ezzel a problémával részletesen foglalkozik. A bekerülési érték két módon határozható meg és megadja, hogy a két lehetőség közül mindig az alacsonyabbat kell választani. A legbonyolultabb helyzet véleményem szerint a standardban a lízingbeadó esetén a tőke- és kamat törlesztő részleteinek megbontása a diszkontálást figyelembe véve, ez minden esetben nagy odafigyelést igényel.

Mind a két szabályozásnak meg van a pozitív és negatív oldala. Míg a magyar szabályozás nem foglalkozik a nettó jelenértékkel, addig az IAS 17 túl sok esetben engedi meg a pénzügyi lízinggé való minősítést. Álláspontom szerint az IAS 17 tendenciái lesznek irányadóak a későbbiek folyamán, hiszen napjainkban is sok a hasonlóság fedezhető fel a két szabályozás között.

V. A PÉNZÜGYI LÍZING PIACI HELYZETÉNEK VIZSGÁLATA

A dolgozatomban ezen fejezetemben a 2011-2012-2013-as évek hazai lízingpiaci változásait fogom bemutatni, a pénzügyi lízing helyzetét nagyobb terjedelemben ismertetve. Azért választottam ezeket az éveket, mert a 2014-es évet csak törtévként lehetne figyelemmel venni, ami alapján az egész évre nézve nem tudnék messzemenő következtetéseket levonni.

5.1. A pénzügyi lízing piaci helyzete 2011-ben

A 2011-es évben a nemzetközi piac alakulását olyan tényezők befolyásolják, mint Görögország, vagy Portugália helyzete, vagy a Közel-keleten történt bizonytalan események. Ebben az időszakban Magyarország növekedését előrejelző kilátásokat rontotta az a tény, hogy az ország minősítése szempontjából sok negatív tényező vehető figyelembe a magas devizakitettségi és az abban rejlő árfolyamkockázat miatt. A forint leértékelődése a gazdaság minden szegmensét érinti, hatással van az államadósságtól a legkisebb piaci szereplők fizetési hajlandóságáig. Tekintettel ezekre a hatásokra megállapítható, hogy a szélsőséges árfolyammozgás rengeteg veszélyt hordoz magában.

A lízingpiac a 2010-es év negyedik negyedéhez képest 2011-es év ugyanezen szakaszában a finanszírozott összegek értéke 25%-kal, a szerződések száma pedig 30,2%-kal növekedett. Egész évet tekintve az érzékelhető, hogy a lízingpiac dinamikusan erősödik, köszönhetően az exportok fellendülésének. Az egész portfólió méretét tekintve ebben az időszakban 7,7%-os csökkenést figyelhetünk meg, ami valószínűsíthető, hogy az árfolyammozgások miatt alakult így.

A lízingpiacon a lakosság kereslete tovább csökkent, ellenben a KKV-k részesedése 57%-ra növekedett. A 2011-es évet még a visszafogottság jellemezte, a beruházási hajlandóság még csekély, az időszakban a vállalatokra az jellemző, hogy próbálják csökkenteni az adósságállományukat. Az új kihelyezések arányos felosztása esetén a pénzügyi lízing 60% körül mozog, mint finanszírozási forma.

A pénzügy lízing tekintetében a vizsgálat szerint tovább nőtt a 30 napnál rövidebb késedelmek aránya és a fél évnél régebbieké is. A fél évnél régebbi késedelmeket veszteségként kell elkönyvelniük a lízingpiaci szereplőknek, hatása pedig kiterjed az egész piac jövedelmezőségi mutatójára.

Minden szegmens tekintetében változó, hogy a pénzügyi vagy az operatív lízing konstrukciói voltak-e népszerűbbek, azonban összességében elmondható, hogy ezt az időszakot az jellemezte, hogy a flotta, truck, gépek és berendezések⁴⁵ szegmensében növekedést tapasztalhattak a piacokon, pozitív irányba változott az új-használt arány, valamint a pénzügyi-operatív lízingek aránya, a retail finanszírozásban és a lakás és ingatlanfinanszírozás⁴⁶ esetén nem beszélhetünk ilyen irányú változásról, stagnált ez a szegmens.⁴⁷

5.2. A pénzügyi lízing piaci helyzete 2012-ben

A magyar lízingpiacon 2012-ben a lízing új kihelyezései 2%-os növekedést mutatnak, azonban a megkötött szerződések száma 10%-kal, a teljes portfólió mérete 20%-kal csökkent. Az újonnan megkötött szerződéseken belül 60% feletti arányban a pénzügyi lízinget választották, mint finanszírozási forma.

A retail autófinanszírozáson belül nőtt a nyílt végű pénzügyi lízingek aránya, összesen 17%-ot tesz ki a teljes volumenből, jellemzően ezt a konstrukciót új gépjárművek esetén alkalmazták.

A lízingpiac szegmenseink vizsgálatakor megállapítható, hogy csökkenést a retail és truck finanszírozásban észlelhetünk, azonban a flotta finanszírozás területén kimagaslóan jó eredményeket értek el a 2012-es évben a lízingcégek. Elmondható, hogy minden 5. új autó és minden 4. céges autó finanszírozása ezzel a módszerrel történik, ebben a finanszírozási szegmensben 90%-ban operatív lízinggel történik a megvalósítás.

⁴⁵ Flotta=flotta szerződéseket általában új céges autókra kötnek; Truck=haszonjárművek esete, buszok és teherautók; Gépek és berendezések= kiterjed vállalatok gépeire és berendezéseire, mezőgazdasági gépek, és az IT és építőgépekre.

⁴⁶ Retail finanszírozás= kiskereskedők gépjárműire vonatkozólag, Lakás és ingatlanfinanszírozás= lakosság és vállalatok esetén egyaránt

⁴⁷ <http://www.lizingszovetseg.hu/content/common/attachments/elemezsek/lizingpiac2011Q4.pdf>
(megtekintés dátuma: 2014.11.02. 11:00)

A gépek és berendezések szegmensben is növekedés észlelhető, az érték 9%-kal, míg a szerződés szám 15%-kal növekedett. A legnagyobb változást a mezőgazdasági gépfinanszírozás területén szembetűnő, 11%-kal nőtt a szerződések száma, a finanszírozási érték pedig 42%-kal. A szerződések nagy része pénzügyi lízingszerződés keretein belül valósul meg. A lakás és ingatlanfinanszírozásban szintén bővülés észlelhető, az ingatlanok esetén kizárólag pénzügyi lízingszerződéseket kötnek a felek.⁴⁸

5.3. A pénzügyi lízing piaci helyzete 2013-ban

A gazdasági válságot követően 2013 volt az első év, hogy nagy terjedelemben lehet látni a növekedést az új személygépjárművek finanszírozásának területén. Szerződések számában kifejezve ez azt jelenti, hogy 22%-os a növekedés, amíg a finanszírozási összeg 31%-kal növekedett. Összevetve az előző évvel, az új kölcsönzések volumene Magyarország lízingpiacán 2013-ban 4%-kal növekedett, amely összegben kifejezve 365 milliárd forint, viszont a megkötött szerződések száma 4%-kal csökkent. Az egész portfólió mérete 6%-kal csökkent.

Az új vagyon növekedési üteme fokozódott, és elérte az 50% feletti arányt, az új kihelyezések arányában a pénzügyi lízing finanszírozási formaként történő igénybevétele 70% körüli.

Az előző években a kis és középvállalkozók aránya nagyobb volt, mint a nagyobb vállalatok ügyféli aránya, azonban ezen arány ellenére ebben az évben a vállalati ügyfelek száma növekedett. A különböző szegmensek nagyon különböző utat tettek meg mióta a gazdasági válság kitört. Nagyobb növekedés mutatkozik a kereskedelmi járművek finanszírozása esetén, míg a kiskereskedői szegmens folytatja a csökkenést.

A személygépjárművek esetén a használt gépjárművekre kötött szerződések száma 11%-kal, az érték 9%-kal csökkent. A nyílt végű pénzügyi lízinggel finanszírozott eszközök tipikusan új járművek, amely megmagyarázza, hogy jelentősen magasabb az árazása, mint a zárt végű pénzügyi lízingnek vagy egyéb kölcsönügyletnek.

A flotta finanszírozás csökkenő tendenciát mutat, mivel már csak minden 6. személygépjármű és minden 5. céges gépjármű van ilyen módon finanszírozva.

⁴⁸ <http://www.lizingszovetseg.hu/content/common/attachments/sajtotaj130228.pdf> (megtekintés dátuma: 2014.11.02. 13:00)

A truck finanszírozás erősödik, hiszen a tavalyi év alacsony volumenéhez képest duplájára növekedett a használt teherautó finanszírozás. Az ügyletek 95% pénzügyi lízing által lett finanszírozva, 2013-ban tíz új haszongépjárműből kilenc finanszírozása ezáltal történt.

A gépek és felszerelések szegmensben csak a mezőgazdasági gépek finanszírozása esetén figyelhető meg növekedés, a többi területen csökkenés mutatkozik, a lakás és ingatlanfinanszírozás a tavalyi évhez képest szintén csökkenést mutatott.

Összességében a 2013-as évről elmondható, hogy a kölcsönökből való finanszírozás gyakorlatilag megszűnt létezni, minden finanszírozási szerződést kizárólagosan pénzügyi lízing formájában kötik meg.⁴⁹

⁴⁹ http://www.lizingszovetseg.hu/content/common/attachments/leasing_market_2013_year_english.pdf
(megtekintés dátuma: 2014.10.30. 8:00)

5.4. A 3 év megállapításainak összegzése

Az alábbi táblázat tartalmazza a 3 év eredményeit meghatározott szempontok szerinti összegzését.

A 3 év legfontosabb tényezőit összehasonlító táblázat

2. táblázat

Megnevezés/Év	2011	2012	2013
<i>Finanszírozási érték változása (%)</i>	+ 25%	előző évhez képest +2%	+31%
<i>Új szerződések számának változása (%)</i>	+ 30,2%	+10%	+22%
<i>Portfólió méretének változása (%)</i>	-7,7%	-20%	-6%
<i>Új kihelyezéseken belül a pénzügyi lízing aránya (%)</i>	60% körül	60% felett	70% körül
<i>Ügyfelek összetétele</i>	- KKV részesedés 57% - Lakosság csökkenő tendenciát mutat - Vállalatok stagnálnak	- KKV részesedése 50% - Nagyvállalati és lakossági ügyfelek aránya növekedett	- KKV aránya csökken - Nagyvállalati ügyfelek aránya növekedik - Lakosság stagnál
<i>Mely szegmensben nőtt meg a pénzügyi lízing aránya?</i>	- truck szegmens	- retail; - truck; - gépek és berendezések; - ingatlan	- retail; - truck (95%)
<i>Növekvő szegmens</i>	flotta; truck; gépek és berendezések	flotta; gépek és berendezések; lakás és ingatlan	retail; truck; mezőgazdasági gépek
<i>Csökkenő szegmens</i>	retail; lakás és ingatlan	retail; truck	flotta; lakás és ingatlan; többi gépek és berendezések

Forrás: saját készítés

Az általam bemutatott évekre vonatkozólag a következő lényeges elemeket emelném ki:

1. Jól látható, hogy mind a három évben a finanszírozási érték és a szerződések száma is növekedést mutatott. Mindkét tényező változatos ütemben alakul, amely összefüggésben lehet a beruházási és fizetési hajlandósággal, vállalkezési kedvvel. A válságot követő kezdeti időszakban a tendencia csökkenő volt 2009 és 2010-ben is, ezzel ellentétben azonban 2011-től kezdve érezhető javulás ezen a piacon.
2. A teljes portfólió mérete mind a három évben csökkent. A válságot követő időszakban a lízingbeadóknak nagyobb értékvesztésekkel kellett elszámolniuk az ügyleteket az árfolyammozgások miatt. Sajnos a válság hatása és a szélsőséges árfolyamváltozások még a mostani időszakban is befolyásolják a portfólió méretét. A másik tényező véleményem szerint, hogy a lízingbeadók saját maguk is csökkentik a portfóliójukat annak reményében, hogy ezáltal kevesebb kockázatnak legyenek kitéve.
3. Az új kihelyezéseken belül a pénzügyi lízing aránya rendre növekedést mutat, szerintem ezt a változást az idézte elő, hogy a pénzügyi lízing kedvezőbb feltételeket biztosít, mint más finanszírozási formák. A legkedvezőbb végkimenetele az ügyletnek a tulajdonszerzés, amely minden gazdasági szereplőt pozitív irányba befolyásol.
4. Az ügyfelek összetétele nem változik, jellemzően a KKV, a lakosság és a nagyvállalatok finanszírozási formája a lízing, azonban az arányuk változó tendenciát mutat. A 2011-es évben a KKV szektor részesedése volt a legjelentősebb, és ugyan a 2013-as évre az arányban csökkenés észlelhető, de még így is a legfontosabb szereplő ezen a piacon. A nagyvállalati szektor a válságot követően egy időre strucc-politikát folytatott, újabb kötelezettséget nem vállalt, azonban a 2013-as évben már növekszik a beruházások száma is.
5. A pénzügyi lízing aránya eltérő az adott szegmensekben, de mindhárom évben a truck szegmensben van jelen erőteljesen. A 2011-es időszakot követően a pénzügyi lízing már egyéb szegmensekben is elterjedt, azonban a flotta szegmensben a finanszírozás 90%-ban az operatív lízing által történik. Véleményem szerint azért itt, mert a flotta finanszírozás lényege, hogy nagy mennyiségben, középtávú időszakokra vonatkozólag történik a finanszírozás, jellemzően céges autók esetében, és fontos, hogy folyamatos cserélődést biztosítson a lízingtárgyak tekintetében.

6. A növekvő szegmensek tekintetében általánosságban elmondható, hogy olyan eszközökre vonatkoznak, amik egy vállalkozás életében mindennap jelen vannak. A 2013-as évben csak a mezőgazdasági gépek finanszírozása növekedett a gépek és berendezések közül, köszönhetően az EU-s támogatásoknak, valamint a hazai gazdaságpolitikai álláspontok változásának.
7. A csökkenő szegmens esetében is elmondható, hogy változatos, attól függően, hogy a gazdasági szereplőnek melyik piaci szegmensébe tartozik, valamint mi az igénye. A lízingügyletek hosszú futamideje, valamint az eszközök speciális jellemzői miatt a gazdasági szereplő évekre előre gondolkozik, nem évente köt ilyen jellegű szerződéseket.

Ez a tendencia abból is látható, hogyha az egyik szegmens a növekvő kategóriába tartozik a 2011-2012-es évben, az már 2013-ban a csökkenő kategóriába fog (flotta) vagy egy-két éven belül fog oda tartozni. Ugyanez elmondható a másik irányba is, ha az egyik szegmens hanyagolva van a 2011-2012-es évben, az valószínűsíthető, hogy a következő időszakban növekvő tendenciát fog majd mutatni (retail).

VI. ÖSSZEFOGLALÁS

Számos szakirodalom, internetes forrás és törvény feldolgozása után azt a következtetést tudom levonni, hogy az új Ptk. szabályozása meghatározó jelentőségű. A dolgozatom szerkezeti felépítése, a fejezetek aránya is azt mutatja, hogy mind jogi, mind a gazdasági oldal vizsgálata egyaránt, ugyanolyan mértékben szükséges, megismerésük nélkül nem lehet teljesen körültekintő a vizsgálatom. A teljesség igénye nélkül elemeztem a témát érintő jogi és a gazdasági környezetet. A dolgozatban olyan problémákkal is foglalkoztam, melyek ugyan szorosan nem kapcsolódnak a témához, de aktualitásuk miatt fontos tényezők.

Álláspontom szerint a négy szabályozást kellene közelíteni egymáshoz. Ez alatt azt értem, hogy a szabályozások hiányzó részeire egy másik dokumentum vonatkozó részei adhatnának megoldást. A megoldási javaslataimat az alábbi pontok tartalmazzák:

1. Az új Ptk. pénzügyi lízing fogalmában szereplő gazdasági élettartam magyarázatára az IAS 17 standard vonatkozó része lehetne megoldás.

„A gazdasági élettartam vagy:

(a) az az időszak, amely alatt egy eszköz egy vagy több használó számára várhatóan gazdaságilag használható; vagy

(b) azoknak a termelési vagy hasonló teljesítményegységeknek a száma, amelyek az eszköz révén egy vagy több használó által várhatóan kinyerhetők.

A hasznos élettartama lízing-futamidő kezdetétől számítva az a becsült hátralévő időszak – amely időszak nem korlátozódik a lízing időtartamára –, amely alatt az eszközben megtestesülő gazdasági hasznokat a gazdálkodó egység várhatóan felhasználja.”⁵⁰

A két fogalom nem azonos, mivel az új Ptk. a hasznos élettartamot nem is említi, használatával azonban érthetőbb lenne a gazdasági élettartam fogalma is és a kettő közötti különbség.

Ezen kívül a gazdasági élettartamot elérő vagy azt meghaladó ideig való használat szófordulata sem pontos, véleményem szerint ezt %-os értékben kellene meghatározni, mint a US GAAP esetén.⁵¹

2. A Ptk. pénzügyi lízing második megvalósulási esete abból a helyzetből indul ki, mikor a használat ideje rövidebb, mint a gazdasági élettartam, és a szerződés

⁵⁰https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma:2014.11.01. 16:00) 98. o.

⁵¹ Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: i.m. 680. o.

megszűnésekor ellenérték nélkül vagy a szerződéskötés kori piaci értéknél jelentősen alacsonyabb áron szerzi meg a lízingbevevő a tulajdonjogot.

A „*szerződéskötés kori piaci értéknél jelentősen alacsonyabb áron*” esetében meg kell határozni, hogy mi a piaci érték a szerződéskötés kor és az ügylet megszűnése esetén. Ezt a nettó jelenérték számításával tudjuk meghatározni, amit szintén az IAS 17 szabályai közül kell kiemelnünk.

Ezen kívül a „*jelentőséget*” minden gazdálkodó maga határozza meg a számviteli politikájában, így emiatt minden esetben egyedileg szükséges megvizsgálni, ami szintén bonyolítja a helyzetet.

3. A fogalom harmadik eshetősége, hogy „*a fizetendő lízingdíjak összege eléri vagy meghaladja a lízingtárgy szerződéskötés kori piaci értékét*”. Itt mindenképpen az IAS 17 szabályait kell alkalmaznunk, mert a magyar szabályozásból hiányzik a nettó jelenérték vizsgálat.

A nettó jelenérték kiszámítására az IAS 17 kétféle lehetőséget biztosít és mind a kettőnek megfogalmazza a szabályait, vagy a lízing implicit kamatlába vagy a lízingbevevő járulékos kamatlába használata szükséges.

„A lízing implicit kamatlába az a diszkontráta a lízing kezdetekor, amely a (a) minimális lízingfizetésekre, és a (b) nem garantált maradványértékre olyan összesített jelenértéket ad, amely megegyezik (i) a lízingelt eszköz valós értéke és (ii) a lízingbeadónál felmerült kezdeti közvetlen költségek összegével.

A lízingbevevő járulékos kamatlába az a kamatláb, amelyet a lízingbevevőnek egy hasonló lízingért kellene fizetnie, vagy – ha ez nem meghatározható – az a kamatláb, amelyen a lízing kezdetekor a lízingbevevő – hasonló időtartamra és hasonló fedezet mellett – az eszköz megszerzéséhez hitelt tudna felvenni.”⁵²

4. Az új Ptk.-ban szereplő nyilvántartásba-vételi kötelezettség és az IAS 17 standardban szereplő közzétételi kötelezettség rendszere és fontossága hasonlóságot mutat. Álláspontom szerint is fontos, hogy ezeket az ügyleteket nyilvántartásba vegyék, azonban ez külön erre a célra létrehozott felületen kellene, hogy megtörténjen.
5. A dolgozatomban már kifejtettem, hogy az új Ptk. és az új Hpt. szabályaiban megegyeznek a rendelkezések a hasznok, terhek, költségek, kárveszélyviselés, valamint a harmadik fél általi tulajdonszerzése tekintetében. Az új Ptk. a lízingdíj meghatározásával kevesebbet foglalkozik, mint az új Hpt., ami megemlíti, hogy a

⁵² https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.01.16:00) 99. o.

felek szabadon állapodnak meg ebben a szerződési elemben. Véleményem szerint ezen a területen vannak hiányosságok, a fogyasztók érdekében jobban körül kellene határolni a lízingdíj meghatározását, mert ez a hiányosság sok esetben visszaélésre ad lehetőséget, például gondolok itt a devizahitelek általános szerződési feltételeiben szereplő egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségére.

6. Azt az esetet sem az új Ptk., sem az új Hpt. nem említi, hogy mi a teendő a szerződés idő előtti megszűnését követő elszámolási helyzetben. Álláspontom szerint ez egy nagy hiányossága a szabályozásnak, melyet az eddigi bevett gyakorlat alapján fogják majd megoldani a felek a jogi szabályozás hiányában.
7. A magyar számviteli szabályokba szükséges lenne az IAS 17 rendelkezéseinek beépítése. Véleményem szerint ez nem csak az új Ptk. pénzügyi lízing fogalmának tartalmi kitöltése miatt fontos, hanem a lízingpiac globális, határon átnyúló jellege miatt. A nemzetközi számvitelben elterjedt módszerek alkalmazása a bonyolultsága ellenére átláthatóbb képet biztosítana, ha mind a két fél ugyanazzal a módszerrel számolná el.
8. A számviteli törvény módosítása kezdetben megerősítette az új Ptk. pozícióját a pénzügyi lízing területén, ugyanis kimondja, hogy ezek az irányadó szabályok. Arról azonban nem lehet megfeledkezni, hogy a pénzügyi lízing egy pénzügyi tevékenység, és ezáltal a Hpt. rendelkezései az irányadóak. A jogalkotó ezt észlelte, és a számviteli elszámolás tisztázása érdekében módosította is a rendelkezést a Hpt. szabályainak megfelelően. Álláspontom szerint azonban azzal, hogy a 2014-es év beszámolóit tekintetében megengedi, hogy a Ptk. rendelkezéseit lehessen alkalmazni a számviteli törvény vonatkozó részei tekintetében, bonyolítja a helyzetet és felesleges, mert a 2015-ös év vonatkozásában már kötelező jelleggel kell alkalmaznia Hpt. szabályait. Véleményem szerint a 2014-es év beszámolóira is ugyanazon szabályoknak kellene érvényesülnie, mint a 2015-ös tekintetében.

A dolgozatom eredményeképpen megállapítható, hogy a pénzügyi lízing jelentős tényezője a gazdasági piacnak, éppen ezért elengedhetetlen a megfelelő szabályozása. Törekedtem arra, hogy mind elméleti, mind gyakorlati szinten a téma aktualitására tekintettel bemutatásra kerüljenek a pénzügyi lízing kapcsán felmerülő esetek.

VII. HIVATKOZÁSJEGYZÉK

Felhasznált irodalom

- Ádám Attila – Sulyok Tamás: A lízingszerződés egyes kérdései A kellékszavatosság, Bankszemle, 1997/8., 59-62. oldal
- Adorján – Lukács – Róth – Veit: Számvitel speciális kérdései 2010, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., Budapest, 2010
- Bánfi Tamás: A devizahitelezés oka, a beavatkozás lehetősége, módjai Pénzügyi Szemle, 2012/3. 380-391. oldal
- Barta Judit – Fazekas Judit – Harsányi Gyöngyi – Kovács István – Miskolczi Bodnár Péter – Ujváriné Antal Edit: Kereskedelmi szerződések, Novotni Kiadó, Miskolc, 2009.
- Deák Dániel: A pénzügyi lízing elszámolása, Gazdaság és Jog, 1997/9., 1313-1315. oldal
- dr. Rózsa Ildikó: Nemzetközi számvitel I., Oktatási segédanyag, BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Üzleti Tudományok Intézet, Budapest, 2014.
- Dr. Varga Nelli: A fogyasztói pénzügyi lízing (PhD értekezés) Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Miskolc, 2009
- Lakatos – Kovács – Mohl – Rózsa – Szirmai: A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok elmélete és gyakorlata 2013, magyarázatok és példák, Magyar Könyvvizsgálói Kamara, Budapest, 2014
- Varga Nelli: A pénzügyi lízingszerződés az új Ptk.-ban, Gazdaság és Jog, 2013/10.,21-26. oldal

Internetes forrás

- http://www.law.klte.hu/jogimuhely/cikk_2009_04_05_varga.pdf (megtekintés dátuma: 2014. 10. 03. 11:45)
- <http://www.jogiforum.hu/hirek/31670>(megtekintés dátuma: 2014. 09.25. 7:00)
- <http://www.vg.hu/gazdasag/adozas/sok-vallalkozasnak-okozhat-fejfajast-hogy-a-ptk-ujraertelmezte-a-penzugyi-lizing-fogalmat-425663> (megtekintés dátuma: 2014.09.25. 8:00)
- <http://ado.hu/rovatok/szamvitel/a-lizing-szabalyozasa-az-uj-ptk-ban>(megtekintés dátuma:2014.09.25.6.00)
- http://www.lb.hu/sites/default/files/joggyak/joggyakorlat_osszefoglalo_velemenypdf (megtekintés dátuma: 2014.10.27. 14:00)
- https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/46c7bd97-b84c-4373-88f8-f2f7f5260b60/IFRS%20Consolidated%20annex_hu.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.01. 16:00)
- http://www.lizingszovetseg.hu/content/common/attachments/elemzesek/lizingpia_c2011Q4.pdf (megtekintés dátuma: 2014.11.02. 11:00)
- <http://www.lizingszovetseg.hu/content/common/attachments/sajtotaj130228.pdf> (megtekintés dátuma: 2014.11.02. 13:00)
- http://www.lizingszovetseg.hu/content/common/attachments/leasing_market_2013_year_english.pdf (megtekintés dátuma: 2014.10.30. 8:00)
- <http://www.parlament.hu/irom40/01705/01705.pdf> (megtekintés dátuma: 2014. 10. 24. 8:00)

Hivatkozott jogszabályok

- 1991. évi LXXXVI. törvény a társasági adóról
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- 1996. évi CXV. törvény a számvitelről szóló 1991. évi XVIII. törvény módosításáról szóló törvény
- 2000. évi C. törvény a számvitelről
- 2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
- 2013. évi CLXXVII. törvény a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről
- 2014. évi XXXVIII. törvény a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló törvény
- 2014. évi LXXIV. törvény az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról

VIII. MELLÉKLET

1. számú melléklet

6:409. § *[Pénzügyi lízingszerződés]*

Pénzügyi lízingszerződés alapján a lízingbeadó a tulajdonában álló dolog vagy jog (a továbbiakban: lízingtárgy) határozott időre történő használatba adására, a lízingbevevő a lízingtárgy átvételére és lízingdíj fizetésére köteles, ha a szerződés szerint a lízingbevevő a lízingtárgy gazdasági élettartamát elérő vagy azt meghaladó ideig való használatára, illetve - ha a használat időtartama ennél rövidebb - a szerződés megszűnésekor a lízingtárgy ellenérték nélkül vagy a szerződéskötés kori piaci értéknél jelentősen alacsonyabb áron történő megszerzésére jogosult, vagy a fizetendő lízingdíjak összege eléri vagy meghaladja a lízingtárgy szerződéskötés kori piaci értékét.

6:410. § *[Nyilvántartásba-vételi kötelezettség]*

(1) Ha a lízingtárgy ingatlan, a lízingbeadó köteles a lízingbeadás tényét és a lízingbevevő személyét a tulajdonjog bejegyzésével egyidejűleg az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztetni. Ha a lízingszerződés megkötésekor a dolog a lízingbeadó tulajdonában van, a bejegyzésre a birtokátruházásig kell, hogy sor kerüljön.

(2) Ha a lízingtárgy ingó dolog vagy jog, a lízingbeadó köteles a lízingbeadás tényét és a lízingbevevő személyét a hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyezni. Ha az ingó dolog tulajdonjogát vagy a jog fennállását közhiteles nyilvántartás tanúsítja, és jogszabály a dolog vagy jog elzálogosítását a lajstromba való bejegyzéshez köti, a lízingbeadó köteles a lízingbeadás tényét és a lízingbevevő személyét a megfelelő lajstromba bejegyeztetni. Nyilvántartásba vétel hiányában a lízingbevevőtől jóhiszeműen és ellenérték fejében szerző harmadik személy

- a) átruházással megszerzi az ingó dolog tulajdonjogát, illetve a jogot; és
- b) a lízingbevevő rendelkezési joga hiányában is megszerzi a lízingbevevő által az ingó dologon, illetve a jogon javára alapított zálogjogot.

6:411. § *[Szavatossági igények]*

(1) A lízingbeadó szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs a lízingtárgyon olyan joga, amely a lízingbevevőt a használatban korlátozza vagy a lízingtárgy használatát megakadályozza. Erre a kötelezettségre a jogszavatosság szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a lízingbevevő elállás helyett a szerződést felmondhatja.

(2) A lízingtárgy hibája miatt a lízingbeadót kellékszavatosság akkor terheli, ha közreműködött a lízingtárgy kiválasztásában, vagy a lízingtárgy megszerzésére irányuló szerződésből fakadó szavatossági jogairól a lízingbevevő hozzájárulása nélkül lemondott. Ebben az esetben a kellékszavatosság szabályait azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a lízingbevevőt az elállás helyett a felmondás joga illeti meg és a lízingbevevő a lízingtárgy kicserélését nem követelheti.

(3) A (2) bekezdésben foglalt esetek kivételével a lízingtárgy hibája esetén a kellékszavatosság kötelezettjével szemben

- a) a kijavításra és a kicserélésre irányuló igényt a lízingbevevő a lízingbeadó képviselőjeként köteles érvényesíteni;
- b) az árleszállításra és az elállásra vonatkozó igényt a lízingbeadó köteles érvényesíteni.

(4) A lízingbevevő köteles értesíteni a lízingbeadót, ha a kellékszavatosság kötelezettje a kijavításra vagy kicserélésre vonatkozó kötelezettségnek nem tesz eleget, vagy ha a hiba miatt árleszállításnak vagy elállásnak van helye.

6:412. § *[Hasznok, terhek, költségek, kárveszély. Használat]*

(1) A lízingbevevő a szerződés megkötésétől, dolog esetén a birtokátruházástól szedi a lízingtárgy hasznait, viseli a lízingtárggyal járó terheket, költségeket és azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit nem lehet kötelezni.

(2) A lízingtárgy használatára és átruházására a bérleti szerződés szabályait kell megfelelően alkalmazni.

6:413. § *[A használat és a megszerzés átengedése harmadik személynek]*

(1) A lízingbevevő a lízingtárgy használatának átengedésére a lízingbeadó hozzájárulásával jogosult.

(2) Ha a lízingbevevő a lízingtárgyat a lízingbeadó engedélyével más használatába adta, a használó magatartásáért úgy felel, mintha a lízingtárgyat maga használta volna.

(3) Ha a lízingbevevő a lízingtárgyat a lízingbeadó engedélye nélkül engedi át másnak használatra, felelős azért a kárért is, amely e nélkül nem következett volna be.

(4) Ha a lízingbevevő jogosult a lízingbe vett dolog tulajdonjogának vagy jognak a megszerzésére, e jogát a lízingbeadó hozzájárulása nélkül jogosult harmadik személyre átruházni.

6:414. § *[Lízingdíj]*

(1) A lízingbevevő a díjat a szerződésben meghatározott időszakonként előre köteles megfizetni.

(2) Arra az időre, amely alatt a lízingbevevő a lízingtárgyat a saját érdekkörén kívül felmerült okból nem használhatja, lízingdíj nem jár.

6:415. § *[A szerződés felmondása]*

(1) A lízingbeadó jogosult a szerződést felmondani, ha a lízingbevevő

a) a fizetőképességére vonatkozó vizsgálatot akadályozza;

b) vagyoni helyzetének lényeges romlása vagy a fedezet elvonására irányuló magatartása veszélyezteti kötelezettségének a teljesítését;

c) a lízingbeadó felhívása ellenére folytatja a nem rendeltetésszerű vagy a szerződésnek egyébként nem megfelelő használatot;

d) szavatossági jogainak érvényesítésére irányuló kötelezettségének felhívás ellenére nem tesz eleget;

e) az őt terhelő lízingdíj, költség vagy teher megfizetését elmulasztotta, és a lízingbeadó a lízingbevevőt megfelelő határidő tűzésével és a következményekre való figyelmeztetéssel a fizetésre felszólította, és a lízingbevevő e határidő elteltéig sem fizetett.

(2) Ha a lízingszerződést a lízingbeadó felmondja, a lízingbeadó köteles a lízingbevevővel a zálogjog érvényesítésére vonatkozó szabályok szerint elszámolni.

(3) A lízingbevevő jogosult a szerződést felmondani, ha a lízingbeadó szavatossági elállási jogának érvényesítésére vonatkozó kötelezettségének felhívás ellenére nem tesz eleget.